

ΔΙΑΔΡΟΜΗ
ΑΠΟΨΗ

«Ας μιλήσουμε με στοιχεία για την έρευνα στην Ελλάδα»

Η ΕΡΕΥΝΑ και η καινοτομία αποτελούν επένδυση και προϋπόθεση για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας μας. Στην Ελλάδα, έχοντας ως προτεραιότητα τη συντονισμένη άσκηση δημοσίων πολιτικών για την ενίσχυσή τους, υλοποιούμε έναν μακροπρόθεσμο σχεδιασμό που στοχεύει στην αναβάθμιση του εγχώριου οικοσυστήματος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ αυτής της πολιτικής από την πρώτη μέρα ανάληψης της πρωθυπουργίας της χώρας από τον Κυριάκο Μητσοτάκη, ήταν να αυξηθούν οι συνολικές δαπάνες έρευνας και καινοτομίας (R&D expenditure) από 1,26% του ΑΕΠ το 2019 σε 1,49% το 2023, μια άνοδος δηλαδή της τάξεως του 18,3%. Αντίθετα η Ευρωπαϊκή Ένωση έμεινε στάσιμη το ίδιο διάστημα από 2,21% σε 2,22% και έτσι, σταδιακά, μειώνουμε τη διαφορά. Κατά τις ίδιες χρονικές περιόδους, ο αριθμός των ερευνητών σε ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια αυξήθηκε κατά 31,2%, από 28.498 το 2019 σε 37.403 το 2023, σύμφωνα με τα στοιχεία του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης.

Επίσης, στις ακαδημαϊκές δημοσιεύσεις στο κορυφαίο 10% των επιστημονικών περιοδικών, η επίδοση της Ελλάδας ανέβηκε από 78,3% το 2017 στο 88,3% το 2024, σύμφωνα με την έκθεση European Innovation Scoreboard της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Σε πιο θετικό τόνο, σύμφωνα με την ίδια έκθεση, το 2019 η χώρα μας είχε συνολικό δείκτη καινοτομίας (innovation index) 69,6/100 ενώ το 2024 έχει ανέβει στο 85,3/100. Είναι αξιοσημείωτο ότι αυτή η άνοδος είναι η πέμπτη μεγαλύτερη στην Ε.Ε.

ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ έχουμε χρηματοδοτήσει 279 έργα για τη Βασική Έρευνα μέσω του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ), με πόρους 68 εκατ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης. Σήμερα υλοποιούνταιμβληματικά έργα που αφορούν σε επιστημονικές περιοχές με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, όπως η Ιατρική Ακρίβειας, η ανάπτυξη ρομποτικών συστημάτων και η πρόσκληση ενέργεια, με 189 εκατ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης. Αναβαθμίζουμε τις κτιριακές υποδομές των ερευνητικών και κέντρων, ενισχύοντάς τις με υπερασύγχρονο

Ζωή Ράπτη

Υφυπουργός Ανάπτυξης

τεχνολογικό εξοπλισμό, με πόρους του ίδιου ταμείου, ύψους άνω των 216 εκατ. ευρώ.

ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΒΟΛΗ διακεκριμένων επιστημόνων από το εξωτερικό και τη συνεργασία του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΕΚ), προχωρήσαμε στην αξιολόγηση των ερευνητικών ιδρυμάτων, η οποία ολοκληρώνεται τον Μάρτιο, διαθέτοντας πόρους από το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ).

Διασυνδέουμε την έρευνα και την καινοτομία με την αγορά και τις επιχειρήσεις, για τη δημιουργία καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, με προγράμματα όπως το «Ερευνώ - Καινοτομώ», έχοντας διαθέσει μέχρι σήμερα άνω των 900 εκατ. ευρώ από το ΕΣΠΑ.

Διευκολύνουμε την αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων των επιστημόνων μας, αφενός, μέσω της σύστασης των Γραφείων Μεταφοράς Τεχνολογίας που νομοθετήσαμε και χρηματοδοτήσαμε με πόρους άνω των 35 εκατ. ευρώ που διαθέσαμε προς τούτο και αφετέρου, με τη θέσπιση ενός ευέλικτου νομοθετικού πλαισίου για τη σύσταση και λειτουργία τεχνοβλαστών (spin-off).

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ

επενδύσεων σε έρευνα και καινοτομία από φαρμακευτικές επιχειρήσεις, νομοθετήσαμε το επενδυτικό clawback, χάρη στο οποίο σήμερα υλοποιούνται 54 επενδυτικά σχέδια, ενώ εκδόθηκε ήδη και νέα πρόσκληση ύψους 200 εκατ. ευρώ για τα έτη 2024-2025.

Για τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εξειδικευμένων υπηρεσιών και προϊόντων καινοτομίας και για τη μεταφορά τεχνολογίας, χρηματοδοτήσαμε τη δημιουργία 10 Κέντρων Ικανοτήτων, καθώς και 22 Συνεργατικών Σχηματισμών Καινοτομίας (Innovation Clusters), με πόρους από το ΕΣΠΑ.

ΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ

την ανάπτυξη και προβολή των ελληνικών νεοφυών επιχειρήσεων αναβαθμίζοντας ψηφιακά το Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Elevate Greece και παρουσιάζοντας το έργο τους, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Ενισχύσαμε την έρευνα και την καινοτομία με πρόσθετα φορολογικά κίνητρα, που θεσμοθετήσαμε για την

πραγματοποίηση έρευνας από τις επιχειρήσεις, καθώς και τις μεταξύ τους συνεργείες.

Για τη στήριξη των νεοφυών επιχειρήσεων ενισχύσαμε τα επενδυτικά κίνητρα για τους γχώριους επενδυτές (Angel Investors) και νομοθετήσαμε τη δυνατότητα λήψης Golden Visa από πολίτες τρίτων χωρών που επενδύουν σε Startups εγγεγραμμένες στην Elevate Greece.

Η ΣΤΗΡΙΞΗ

της έρευνας και της καινοτομίας από την κυβέρνησή μας δεν περιορίζεται σε εθνικό επίπεδο, αλλά ενισχύεται και από τις διμερείς επιστημονικές και τεχνολογικές συνεργασίες που έχουμε με τη Γερμανία, την Κίνα και την Κύπρο, στο πλαίσιο της χρηματοδότησης κοινών δράσεων από το ΕΣΠΑ, σε τομείς όπως η κλιματική αλλαγή, η δημόσια υγεία, η αιεφόρος ενέργεια και πολλές άλλες. Πρόσφατα, η χώρα μας πέτυχε τη λήψη χρηματοδότησης για τη δημιουργία ενός από τα πρώτα AI Factories της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που θα λειτουργήσει ως επιταχυντής καινοτόμων τεχνολογιών βασισμένων στην Τεχνητή Νοημοσύνη.

Τέλος, ολοκληρώνεται η εκπόνηση σχεδίου της Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΑΚ), με τη συμμετοχή τριμελούς ομάδας εργασίας από το Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΕΚ), και τον αντιπρόεδρό του κ. Αρίστο Δοξιάδη, η οποία σύντομα θα τεθεί σε δημόσια διαβούλευση και κατόπιν θα έρθει προς έγκριση από τη Βουλή.

ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ

κάποιος να επικαλεστεί ότι την τελευταία πενταετία έγιναν όλα ιδανικά; Ασφαλώς και όχι. Εγιναν όμως πολλά και σημαντικά βήματα και παρεμβάσεις σε ζητήματα ουσίας. Ήδη οι μεταρρυθμίσεις μακροπρόθεσμου χαρακτήρα που υλοποιούνται από την κυβέρνησή μας στην έρευνα και την καινοτομία, είναι οι πρόδρομοι δείκτες μιας έντονα ανοδικής πορείας σε όλα τα επίπεδα.

Στόχος μας είναι η Ελλάδα να τεθεί στην ευρωπαϊκή πρωτοπορία στον τομέα της καινοτομίας, αξιοποιώντας το άριστο επιστημονικό δυναμικό της, δημιουργώντας οικονομική ανάπτυξη, αλλά και νέες ευκαιρίες για τους πολίτες της, έχοντας πάντοτε ως κύριο μέλημα μας την υπηρεσία προς τον άνθρωπο. ■

“
Οι μεταρρυθμίσεις μακροπρόθεσμου χαρακτήρα που υλοποιούνται από την κυβέρνησή μας στην έρευνα και την καινοτομία, είναι οι πρόδρομοι δείκτες μιας έντονα ανοδικής πορείας σε όλα τα επίπεδα

2. Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΑΣΘΕΝΗΣ

Μέσο: Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

Ημ. Έκδοσης: . . .08/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .08/02/2025

Σελίδα: 1

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΑΣΘΕΝΗΣ

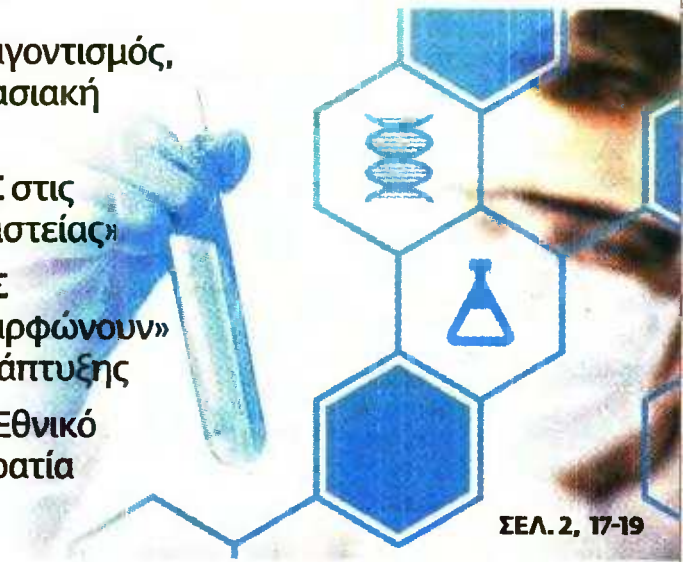
ΤΟ
ΘΕΜΑ
ΤΗΣ
«ΕΦ.ΣΥΝ.»

ΠΛΗΡΗΣ ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ, παραγοντισμός,
εμπορευματοποίηση και εργασιακή
εκμετάλλευση

ΣΚΑΝΔΑΛΟ ΑΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ στις
«Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας»

ΚΟΡΥΦΑΙΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ
μιλούν στην «Εφ.Συν.» και «καρφώνουν»
κυβέρνηση και υπουργείο Ανάπτυξης

ΗΧΗΡΕΣ ΠΑΡΑΙΤΗΣΕΙΣ στο Εθνικό
Συμβούλιο Ερευνας. Αναξιοκρατία
στο Ινστιτούτο Παστέρ

ΣΕΛ. 2, 17-19

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ ΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΤΖΕΝΤΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ

Της **ΛΕΝΑΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ**

«Για το υπουργείο Ανάπτυξης και για εμένα προσωπικά η ενίσχυση της έρευνας και των ερευνητών της χώρας αποτελεί από τις πρώτες προτεραιότητές μας, τα αποτελέσματα των οποίων θα έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη της χώρας», δήλωσε στις 24 Ιανουαρίου ο υπουργός Ανάπτυξης, Τάκης Θεοδωρικάκος, που επέλεξε να παραστεί στην εκδήλωση κοπής της πρωτοχρονιάτικης πίτας του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ), ενός από τους πιο σημαντικούς φορείς χρηματοδότησης της έρευνας, που διαχειρίζεται μεγάλα κονδύλια (οι οικονομικοί του πόροι έφτασαν τα 365 εκατ. ευρώ το 2024).

Οι επικοινωνιακές μεγαλοστομίες του υπουργού Ανάπτυξης διαφεύστηκαν πανηγυρικά λίγες μέρες αργότερα από τις παραιτήσεις του πρέδρου και ενός από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας, Καινοτομίας και Τεχνολογίας, του ανώτατου γνωμοδοτικού οργάνου της πολιτείας για αυτούς τους τομείς. «Χάραξη στρατηγικής στην έρευνα, όμως, δεν υπάρχει», τόνισε σε δηλώσεις του ο καθηγητής Κυτταρικής Βιολογίας στην Ιατρική Σχολή του Χάρβαρντ, Σπύρος Αρταβάνης-Τσακωνάς.

Ο διακεκριμένος ακαδημαϊκός «κάρφωσε» την κυβέρνηση και εγκατέλειψε τις προσπάθειες από το τιμόνι του ΕΣΕ-ΤΕΚ, μετά από πέντε χρόνια, κάνοντας λόγο για πολυδιάσπαση με ταξύ των υπουργείων και των κονδυλίων. Την παγερή αδιαφορία του υπουργείου απέναντι στο Συμβούλιο περιέγραψε μιλώντας στην «Εφ.Συν.» και ο καθηγητής Αρχαίας Ιστορίας στο Ινστιτούτο Προηγμένων Μελετών στο Νιου Τζέρσεϊ, Αγγελός Χανιώτης, με πείρα δεκαετιών ως διευ-

ΣΕ ΠΑΡΑΚΜΗ ΤΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ «ΕΦ.ΣΥΝ.»

Κορυφαίοι επιστήμονες «καρφώνουν» την κυβέρνηση και το υπουργείο Ανάπτυξης για απουσία χάραξης στρατηγικής στην έρευνα ● Ηχηρές παραιτήσεις στο Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας, Καινοτομίας και Τεχνολογίας ● Οργιο αναξιοκρατίας στο Ινστιτούτο Παστερ αποκαλύπτει η «Εφ.Συν.»

θυντής ερευνητικών προγραμμάτων και ως μέλος ερευνητικών συμβουλίων.

Ακρως προβληματική η εικόνα και σε ένα από τα μεγαλύτερα ερευνητικά κέντρα, το Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ), με πρωτοβουλία εργαζομένων να καταγγέλλει τη διοίκηση ότι υπηρετεί προσωπικές ατζέντες εμφανίζοντας success story με μεγάλους τζίρους στους πολιτικούς προϊσταμένους της στο υπουργείο Ανάπτυξης. Την περασμένη εβδομάδα εργαζόμενοι ζήτησαν να μην γίνουν άλλες απολύσεις, που αναμένουν πως θα κορυφωθούν τον επόμενο μήνα, σημειώνοντας ότι εκατοντάδες άτομα δουλεύουν εδώ και χρόνια με κλιόμενες συμβάσεις έργου, χωρίς εξαρτημένη σχέση εργασίας εν γνώσει του κράτους. Όπως ανέφεραν, στο Ινστιτούτο Τεχνολογικών Πληροφορικής και Επικοινωνιών «θα μείνουν όσοι μπορούν να δουλέψουν σε πολλαπλά προγράμματα και να παράγουν περισσότερα».

Η ανεπαρκής χρηματοδότηση παραμένει «μάστιγα» για τα ερευνητικά κέντρα και ιδρύματα στην Ελλάδα. Με δεδομένο ότι ο τρόπος παραγωγής της επιστήμης συνδέεται άρρηκτα με την κατεύθυνση των χρηματοδοτικών προγραμμάτων, η οποία τείνει όλο και περισσότερο να υπαγορεύεται από το κριτήριο της κερδοφορίας, ενυοούνται εκ των πραγμάτων οι θετικές επιστήμες και υπονομεύονται οι κοινωνικές, για τα αντικείμενα των οποίων μένουν «ψιχουλά», ενώ παράλληλα απειλείται η αυτονομία τους. Ως εκ τούτου, εναπόκειται στους δρώντες να συνεχίζουν να διεκδικούν με ό,τι δυνάμεις διαθέτουν μια άλλη λογική χρηματοδότησης, που να μην αποζηρναίει τα πεδία τους και να μην υπάγεται στα ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, αλλά σε κοινωνικά, ακαδημαϊκά, ερευνητικά, προκειμένου να υπάρξει χώρος για κοινωνική έρευνα.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, στην περίπτωση του οποίου η χρηματοδότηση από τον τακτ κό προϋπολογισμό επαρκεί μόνο για την καταβολή της μισθοδοσίας και την κάλυψη του ενοικίου. Όπως αναφέρει ο Σύλλογος Προσωπικού του ΕΚΚΕ, «βασικά άλλα λειτουργικά έξοδα πρέπει να καλύπτονται από άλλες πηγές. Ώστε λόγος βέβαια για την κάλυψη μέρους έστω των εξόδων της ίδιας της ερευνητικής και επιστημονικής δραστηριότητας. Είτε πρόκειται π.χ. για διεξαγωγή έρευνας στο πεδίο, για διοργάνωση συνεδρίου, για έξοδα μετακίνησης στο εξωτερικό, για συμμετοχή σε δράσεις επιστημονικών εταιρειών, είτε ακόμα για πρόσβαση σε διεθνείς ερευνητικές υποδομές, οι πόροι πρέπει να αναζητηθούν σε χρηματοδοτήσεις από άλλες πηγές, κυρίως από ευρωπαϊκά ανταγωνιστικά προγράμματα ή από ιδιώτες φορείς. Και μπορεί να μη βρεθούν».

Ο Πύργος Κανδύλης, μέλος του Συλλόγου, υπογραμμίζει μιλώντας στην «Εφ.Συν.» πως η «πολυδιάσπαση της έρευνας σε ευκαιριακά και ασύνδετα μεταξύ τους έργα, ανάλογα με τις διαθέσιμες χρηματοδοτήσεις, είναι εις βάρος της ποιότητας, γιατί δυσχεραίνει τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό που ανταποκρίνεται σε επιστημονικά ενδιαφέροντα και ερευνητικές παραδόσεις που κινδυνεύουν να χαθούν υπό την πίεση της αναζήτησης της κατάλλη-

Η ΥΠΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΛΗΤΤΕΙ ΤΗΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

λης χρηματοδοτικής «ευκαιρίας». Η υποχρηματοδότηση πλήττει την ίδια την ανεξαρτησία και την αυτοτέλεια της έρευνας και ειδικά της βασικής. Η ερευνητική δραστηριότητα τείνει να κατευθύνεται προς την εξυπηρέτηση των προτεραιοτήτων και της ατζέντας του εκάστοτε χρηματοδότη και να απέχει από οτιδήποτε «δεν πληρώνει» – και άρα καταλήγει να θεωρείται σπατάλη χρόνου. Ειδικά στην περίπτωση της κοινωνικής έρευνας, η δραστηριότητα που συνήθως δεν πληρώνει είναι η κοινωνική κριτική, η οποία μπορεί να είναι αδιόφορη ή ενοχλητική για τους θεσμούς που ελέγχουν τη ροή των χρηματοδοτήσεων».

Το εξίσου πάγιο πρόβλημα με τα μπλοκάκια και τις ελαστικές σχέσεις εργασίας στις πλάτες συμβασιούχων, που

καλύπτουν διαρκείς ανάγκες σε ερευνητικά κέντρα, έχει δημιουργήσει ένα υποσείβόμενο ή μη αμειβόμενο εργατικό δυναμικό, συχνά χωρίς ασφάλιση και με εξαντλητικά ωράρια, ζήτημα που έχει αναδείξει επανειλημμένα το Πανελλαδικό Σωματείο Εργαζομένων στην Έρευνα και την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, απαιτώντας συλλογική σύμβαση εργασίας στον κλάδο. Τριμήνους στην ευρύθυμη λειτουργία του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης προκάλεσαν τη χρονιά που μας πέρασε αποχωρήσεις και μη ανανεώσεις συμβάσεων εργαζομένων, οι οποίοι με απόφαση της κυβέρνησης είχαν αποσχιστεί από Εθνικό Ιδρυμα Έρευνας πριν από πέντε χρόνια. Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Εργαζομένων σε Ερευνητικά Ιδρύματα Ιδιωτικού Δικαίου καταλόγισε στις διοικήσεις του ΕΚΤ παραλείψεις που έφεραν μεγάλες καθυστερήσεις στην εκταμίευση πόρων, με αποτέλεσμα να μην ανανεωθούν συμβάσεις ορισμένου χρόνου, λόγω απουσίας προγραμμάτων. Τον περασμένο Απρίλιο η Ομοσπονδία ανέφερε ότι το 40% της δύναμης των συμβασιούχων, ήτοι 30 άτομα, πολλά με περισσότερα από δέκα χρόνια συνεχόμενης δουλειάς, είδαν την πόρτα της εξόδου.

«Καμία ανταπόκριση από τους υπουργούς Ανάπτυξης και τον πρωθυπουργό»

● **Ποια είναι τα βασικά προβλήματα στη λειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας, Καινοτομίας και Τεχνολογίας που σας οδήγησαν στην παραίτηση;**

σημαντικότερο είναι η λήψη μέτρων κατά της πολυδιάσπασης της έρευνας. Είναι πεπεισμένος και του ΕΣΕΤΕΚ και της Εθνικής Αρχής για την Ανώτατη Εκπαίδευση και της Ένωσης Ελλήνων Ερευνητών ότι η ανάπτυξη της έρευνας προϋποθέτει ενιαίο φορέα συντονισμού, διαμόρφωσης στρατηγικής, χρηματοδότησης και αξιολόγησης.

Σήμερα φορείς που παράγουν ερευνητικό έργο εποπτεύονται από πλήθος υπουργείων (Ανάπτυξης, Παιδείας, Αγροτικής Ανάπτυξης, Πολιτισμού, Εξωτερικών κ.ά.), ακόμα και όταν υπάρχει στενή συνάφεια αντικειμένων.

Δεν χρειάζεται να αναλύσω γιατί η αρχαιολογία και η διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι αντικείμενα στα οποία η Ελλάδα έχει προνομαχική θέση. Είναι επίσης αντικείμενα που προσφέρονται για διεπιστημονικές συνεργασίες, αξιοποιούν μεθόδους των θετικών επιστημών (αρχαιοβοτανική, αρχαιοζωολογία, αρχαιογενετική, γεωολογία κ.λπ.) και της τεχνητής νοημοσύνης και ενδείκνυνται για ανοίγματα στην κοινωνία και την επιχειρηματικότητα. Ωστόσο, η πολυδιάσπαση των ερευνητικών φορέων που εποπτεύονται από τρία διαφορετικά υπουργεία εμποδίζουν συνεργασίες και συνέργειες. Τι πιο απλό (και σχετικά ανέξοδο) από το να συνεργάζονται μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών των ΑΕΙ με Εφορείες Αρχαιοτήτων και Μουσεία για την κα-

ταγραφή και μελέτη των χιλιάδων αδημοσίευστων ευρημάτων; Κέρδος θα υπήρχε και για την ανώτατη εκπαίδευση και για τη δημοσίευση του υλικού. Ωστόσο, ό,τι γίνεται σε αυτόν τον τομέα οφείλεται σε προσωπικές επαφές, όχι σε θεσμοθετημένο ερευνητικό πλαίσιο.

Η δεύτερη εισήγηση για την οποία δεν υπήρξε ανταπόκριση αφορά την εξαιρέση των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας και των Ερευνητικών

Κέντρων από το Δημόσιο Λογιστικό. Οι υφιστάμενες διοικητικές διαδικασίες, πέρα από το ότι αντιμετωπίζουν τους ερευνητές ως υποψήφιους καταχραστές και αργόμισθους, δημιουργούν τεράστια γραφειοκρατικά προβλήματα, από τις προμήθειες ως τη χρήση υποδομών και την πρόσληψη ερευνητών. Αναφέρω ως τρίτη εισήγηση την αύξηση των κονδυλίων για την έρευνα, όχι επειδή θεωρώ ότι τα κονδύλια είναι επαρκή –δεν είναι–, αλλά επειδή η αποτελεσματική χρήση της όποιας χρηματοδότησης προϋποθέτει την ικανοποίηση των δύο πρώτων αιτημάτων: τη δημιουργία ενιαίου χώρου έρευνας και την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας.

λύτερα) σε νέο υπουργείο Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας. Το πολύ χαμηλό επίπεδο της σχολικής παιδείας, που τεκμηριώθηκε επανειλημμένα από τις έρευνες του προγράμματος Pisa, επιβάλλει κατά τη γνώμη μου και τη δημιουργία χωριστού υπουργείου (ή υφυπουργείου) Παιδείας για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και γενναίες μεταρρυθμίσεις.

● **Παρατηρείτε να γίνονται σοβαρά βήματα για τη συνεργασία μεταξύ της έρευνας και παραγωγικών οικονομικών κλάδων;**

Υπάρχει εξαγωγή ερευνητικών αποτελεσμάτων σε παραγωγικούς οικονομικούς κλάδους και από ορισμένα ΑΕΙ και από ερευνητικά ιδρύματα. Ως εκπρόσωπος των ανθρωπιστικών επιστημών είμαι αναρμόδιος για να δώσω μια ακριβή απάντηση, πέρα από το γεγονός ότι κατά την αξιολόγηση των ΑΕΙ από την ΕΘΑΑΕ διαπιστώσαμε σχετικά περιορισμένη ύπαρξη τεχνολογίας. Θέλω όμως να επιστήμω ότι και η βασική έρευνα στις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες φέρνει καινοτομίες, μόνο που είναι διαφορετικές από την άμεσα ορατή εφαρμογή κάποιου ερευνητικού συμπεράσματος στην οικονομία ή την τεχνολογία. Είναι έμμεσες, αλλά εξίσου σημαντικές.

Καινοτομία είναι, π.χ., τα ερευνητικά συμπεράσματα της παιδαγωγικής, της ψυχολογίας και της κοινωνιολογίας για τις αιτίες της σχολικής βίας και τον περιορισμό της καινοτομίας προκύπτουν από την αρχαιολογική έρευνα σε συνεργασία με την τεχνητή νοημοσύνη για τη διαχείριση και προβολή του υλικού πολιτισμού- καινοτομία είναι η ανάλυση του λαϊκισμού από την πολιτική επιστήμη- καινοτομία φέρνει η γλωσσολογική έρευνα για την κατανόηση της νόησης, της παραγωγής λόγου και της διδασκαλίας της γλώσσας. Η βασική έρευνα στις θεωρητικές επιστήμες μπορεί να μη σώζει ζωές, όπως η ιατρική, να μη βελτιώνει τις συνθήκες ζωής, όπως η τεχνολογία, αλλά είναι αυτή που μας επιτρέπει να ζούμε συνειδητά και με κριτική σκέψη.

● **Πώς κρίνετε την ανταπόκριση του υπουργείου Ανάπτυξης στις προτάσεις του Συμβουλίου για την εθνική στρατηγική για την έρευνα και την καινοτομία; Θα μπορούσατε να μας φέρετε παραδείγματα από σημαντικές εισηγήσεις του Συμβουλίου;**

Στα τρία κατά τη γνώμη μου σημαντικότερα θέματα, για τα οποία το ΕΣΕΤΕΚ υπέβαλε προτάσεις στην κυβέρνηση –όχι μόνο στους υπουργούς και υφυπουργούς, αλλά και στον ίδιο τον πρωθυπουργό–, δεν υπήρξε καμιά ανταπόκριση. Το πρώτο και

● **Ποιες αλλαγές θεωρείτε αναγκαίες για να αλλάξει η υφιστάμενη κατάσταση στο ΕΣΕΤΕΚ;**

Για παράδειγμα, η γνωμοδότηση της ΕΘΑΑΕ ζητείται για όλα ανεξαίρετα τα ζητήματα που αφορούν την ανώτατη εκπαίδευση, η κυβέρνηση απευθύνεται στο ΕΣΕΤΕΚ α λα καρτ, όχι υποχρεωτικά, αλλά όποτε επιλέγει. Γι' αυτό απαιτείται νέα οργανωτική δομή, ανάλογη με της ΕΘΑΑΕ, που θα επιβάλλει στην κυβέρνηση να ζητά την άποψη του ΕΣΕΤΕΚ. Δεν είναι υποχρεωμένη να αποδέχεται τις εισηγήσεις του. Αλλά για λόγους διαφάνειας θα πρέπει να γίνεται γνωστό αν σχετικές αποφάσεις ελήφθησαν με τη σύμφωνη γνώμη των ειδικών ή όχι. Ωστόσο, επαναλαμβάνω ότι δεν θα πρέπει να αλλάξει μόνο το ΕΣΕΤΕΚ, αλλά η έρευνα θα πρέπει να μεταφερθεί στην αρμοδιότητα είτε του υπ. Παιδείας είτε (κα-

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΡΑΝΗΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Ακόμα μεγαλύτερο σκάνδαλο αναξιοκρατίας διαφαίνεται στο Ινστιτούτο Παστέρ, όπως καταγγέλλει δημοσίως ο Παναγιώτης Καρανής, διεθνώς αναγνωρισμένος καθηγητής ειδικός σε παρ'αρτικές, παραμελημένες, αναδυόμενες και τροπικές παρασιτικές ασθένειες, καθηγητής στις Ιατρικές Σχολές της Βόννης και της Κολονίας και επισκέπτης καθηγητής σε διάφορα πανεπιστήμια του κόσμου και τώρα καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Λευκωσίας.

Αντ' αυτού επελέγη ο Στάθης Γκόνοσ, ο οποίος παρατήθηκε το 2023, με αποτέλεσμα το μεγαλύτερο ινστιτούτο στον τομέα της βιοϊατρικής στη χώρα να ψάχνει ακόμα γενικό διευθυντή, τα καθήκοντα του οποίου ασκεί προσωρινά, κατ' ανάθεση, η Παρασκευή Ζησιμοπούλου. Από το Παστέρ απαντύν στην «Εφ. Συν.» πως ο κ. Καρανής δεν έχει δικαιωθεί. Ωστόσο, ο ίδιος στη συνέντευξή του εξηγεί πως η εκδικασία της υπόθεσης έχει αναβληθεί τρεις φορές και άρα δεν υπάρχει απόφαση που να μην τον δικαιώνει.

● **Πώς νιώθετε για το ότι από το 2017 μέχρι σήμερα «αξιολογηθήκατε» τρεις φορές δεύτερος για τη θέση του διευθυντή στο Ινστιτούτο Παστέρ, παρότι είχατε το μακράν πιο «βαρύ» βιογραφικό; Τι συμπεράσματα βγάλατε από την προσωπική σας εμπειρία;**

Ενίωσα τη μεγαλύτερη απογοήτευση που θα μπορούσε να νιώσει κάποιος, αφού σε όλη μου την επιστημονική διαδρομή ζούσα με τον πόθο να γυρίσω πίσω και να προσφέρω τις υπηρεσίες μου στην πατρίδα. Το 2017 είχε προκηρυχθεί η θέση Γενικού Διευθυντή στο Παστέρ, όπου υπέβαλα υποψηφιότητα. Η διαδικασία επιλογής έγινε το 2018, όπου με προσκάλεσαν μαζί με άλλους υποψηφίους να λάβω μέρος. Η διαδικασία περιλάμβανε παρουσίαση του βιογραφικού, του ερευνητικού έργου και του οράματος. Η διαδικασία επαναλήφθηκε από τότε τέσσερις φορές, τρεις φορές προκηρύχθηκε η θέση και ενδιάμεσα

«Όργιο αναξιοκρατίας στο Ινστιτούτο Παστέρ»

είχε αξιολόγηση της αξιολόγησης. Οι εκάστοτε επιτροπές ποτέ δεν αξιολόγησαν με αμερόληπτα κριτήρια, αλλά με άλλα κριτήρια και με στόχο στο τέλος να προτείνουν κάποιον «αστημικό».

Η θέση του γενικού διευθυντή στο Παστέρ προκηρύχθηκε με κριτήρια που ανταποκρίνονταν μόνο σε έναν καταξιωμένο, με διεθνή πείρα και ανώτερο επίπεδο επιστήμονα, που η εμπειρία του θα υποσχόταν ότι θα βοηθήσει και θα αναβαθμίσει το Ινστιτούτο. Στην τελευταία και τέταρτη αξιολόγηση, ενώ η επιτροπή κατά τη διάρκεια της συνέντευξης είπε ότι είναι εντυπωσιασμένη από το όραμα που παρουσίασα, μέλη της

δήλωσαν ότι φοβούνται μήπως έρθω στην Ελλάδα, απογοητευτώ και φύγω. Στην τελική τους πρόταση, όμως, έγραψαν ότι το όραμα του κ. Καρανής δεν είναι πραγματοποιήσιμο στην Ελλάδα! Ετσι, πρότειναν και επιλέχτηκε ο κ. Γκόνοσ, μεταδιδακτορικός επιστήμονας στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, ο οποίος δεν παρουσίασε κάποιο ιδιαίτερο όραμα και μετά από περίπου δύο χρόνια παραιτήθηκε και ξαναγύρισε στο παλιό του γραφείο και εργαστήριο.

Η δική για την ένστασή μου που υπέβαλα έχει αναβληθεί από το 2021 τέσσερις φορές με την αιτιολογία ότι οι δικαστές δεν διάβασαν τον φάκελο, ενώ το

επόμενο δικαστήριο έχει οριστεί για το Απρίλιο του 2025.

● **Ως ειδικός με μεγάλη διεθνή πείρα, πώς κρίνετε τη βιοϊατρική έρευνα στην Ελλάδα; Έχετε εκτίμηση για τις δυνατότητες που έχει και εικόνα για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει;**

Από την εμπειρία που είχα από το 2018 μέχρι σήμερα κατάλαβα πολύ καλά πως τέτοιες διαδικασίες εμποδίζουν καταξιωμένους επιστήμονες, στην κοινωνία και στη δημόσια υγεία, με αποδεδειγμένο έργο, εξωστρέφεια, διεθνή επιρροή και εμπειρία, να έρχονται στην Ελλάδα. Η βιοϊατρική έρευνα, λόγω φύσης της που δεν έχει γεωγραφικούς περιορισμούς, θα μπορούσε να είχε ανθίσει στη χώρα μας, να ανταγωνιζόταν και να ξεπερνάει τα καλύτερα ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια στον κόσμο. Δεν υπάρχει κανένας λόγος να μην γίνεται αυτό. Σκεφτείτε όλους αυτούς τους Ελληνες βιοεπιστήμονες, που μεγαλοφυούν στο εξωτερικό αλλά δεν μπορούν να «ευδοκιμήσουν» εντός.

Προσωπικά, έχω δημιουργήσει διεθνώς πολλές εστίες βιοϊατρικής έρευνας, κατέθεσα ιδέες για νέα, αναγκαία, ερευνητικά πεδία στη Γερμανία. Με κάλεσαν στην Ιαπωνία και την Κίνα, όπου επενδύονται δισεκατομμύρια και παράγονται πολλά καινούργια διαγνωστικά τεστ. Οι Ελληνικές κυβερνήσεις θα έπρεπε να καλέσουν και να ακούσουν τους καταξιωμένους επιστήμονες στον χώρο, να τους αξιοποιήσουν και να στηρίξουν την έρευνα. Όταν το 2021 θέλησα να έρθω στο Παστέρ, φαντάστηκα μια χρυσή εποχή στην έρευνα για τις μολυσματικές ασθένειες. Στην Κύπρο ήδη έχω προωθήσει τη βιοϊατρική έρευνα στον τομέα και γίνονται σοβαρές επενδύσεις και εκπαίδευση της νέας γενιάς. Η πατρίδα μας μπορεί να παίξει παγκόσμιο ρόλο στην έρευνα και την τεχνολογία, αρκεί στο σύστημα να γίνει σωστή διαχείριση ερευνητικών προγραμμάτων και να δοθεί στα χέρια ειδικών εμπειρογνομόνων με αποδεδειγμένο έργο κι όχι να επιλέγονται «ημέτεροι».

ΣΙΩΠΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟ ΣΤΙΣ «ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ»

ΚΟΙΝΟ «ΜΥΣΤΙΚΟ» στην επιστημονική κοινότητα τα φαινόμενα αναξιοκρατίας, με πιο πρόσφατο κρούσμα σκάνδαλο το οποίο αποκάλυψε η ΠΟΣΔΕΠ, που ελέγχεται από την προσκεκλημένη στη Ν.Δ. παράταξη και πκυ από πέρυσι έχει επισημάνει προβλήματα στην αξιολόγηση ερευνητικών προτάσεων, σε έργα τσυ ΕΛΙΔΕΚ και της ΓΓΕΚ χρηματοδοτούμενα από το Ταμείο Ανάκαμψης. Ζητώντας να διασαφαιζονται πλήρως και με σταθερούς

κανόνες η διαφάνεια, η αξιοκρατία και η αντικειμενικότητα. Τον περασμένο Δεκέμβριο η συντηρητική Ομοσπονδία επιτέθηκε στο υπουργείο Παιδείας για την απαράδεκτη και αδιαφανή διαδικασία κατά την κρίση των ερευνητικών προτάσεων στις «Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας», που μοιράζουν μεγάλα κονδύλια για προγράμματα κοινοπραξίας μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων. Ακολούθησαν ενστάσεις από θιγόμενους

και επερωτήσεις στη Βουλή από το ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝ.ΑΛΛ. και τον ΣΥΡΙΖΑ-Π.Σ. για μη αντικειμενικότητα, οι οποίες ωστόσο έχουν μείνει αναπάντητες. Η ΠΟΣΔΕΠ σε ανακοίνωση-κόλαφο για την εικονική αξιολόγηση γνωστοποίησε πως οι «ειδικές εκθέσεις» ενός και μόνου αξιολογητή είναι πανομοιότυπες, όπως παραδέχτηκε το υπουργείο («τυποποιημένες απαντήσεις για λόγους οικονομίας χρόνου»), και δεν περιέχουν καμία συγκεκρι-

μένη κριτική για αδυναμίες ή ελλείψεις, ενώ σε πολλές περιπτώσεις είναι επαινετικές και εξοφθαλμα ανατιστοιχίες με τη χαμηλή βαθμολογία. «Δεν γνωστοποιήθηκε καμία ειδική και τεκμηριωμένη αξιολόγηση, και στην πραγματικότητα κανείς δεν γνωρίζει την αξιολογική κλίμακα [...] Επιπλέον υποψίες για προσηματική αξιολόγηση με συνεπακόλουθη εύνοια ημετέρων γεννά η κατανομή της βαθμολογίας, που δεν είναι κα-

νοική, καθώς οι εγκεκριμένες προτάσεις με βαθμό από 70 έως 80% είναι οι μισές από εκείνες πάνω από 80%, ενώ κάτω από το όριο, στην περιοχή 60 με 69% συσσωρεύονται πολλαπλάσιες, εξήγησε η ΠΟΣΔΕΠ, που ζήτησε να αναζητηθούν ευθύνες για την αναξιοκρατική διαδικασία, να ακυρωθούν τα αποτελέσματα και να γίνει εκ νέου αξιολόγηση των υποβληθεισών προτάσεων με διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια.

1. ΓΙΑΤΙ ΧΑΛΑΣΕ ΤΟ « ΕΛΑΤΗΡΙΟ »

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡ_ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .09/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .09/02/2025

Σελίδα: 1

Γιατί χάλασε το «ελατήριο»

Οι λόγοι που οι εκτιμήσεις για εκτόξευση του ΑΕΠ μετά την κρίση δεν επαληθεύθηκαν

Τον Ιούνιο του 2021 το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα προέβλεπε ρυθμό ανάπτυξης 6,2% για το 2022, 4,1% για το 2023, 4,4% για το 2024 και 3,3% για το 2025. Η αι-

σιοδοξία στηριζόταν στη θεωρία του «ελατηρίου» μετά τη βίαιη απώλεια του 25% περίπου του ΑΕΠ της χώρας στην περίοδο της κρίσης, που επαληθεύθηκε μόνο

το 2022 (αύξηση ΑΕΠ 5,6%) λόγω της πανδημίας. Εκτοτε ο ρυθμός ανάπτυξης κινείται στο 2%-2,5%. Η ενεργειακή κρίση που ακολούθησε φρέναρε διεθνώς την ανά-

πτυξη, αλλά για την Ελλάδα το βασικό πρόβλημα είναι οι διαρθρωτικές αδυναμίες της. Οι οικονομολόγοι εντοπίζουν τις αιτίες της «βλάβης του ελατηρίου» στις

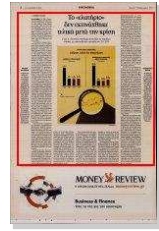
περιορισμένες επενδύσεις, στη χαμηλή παραγωγικότητα, στο brain drain και στο ότι οι ξένες επενδύσεις γίνονται σε ακίνητα και τουρισμό. **Σελ. 2**

1. ΓΙΑΤΙ ΧΑΛΑΣΕ ΤΟ « ΕΛΑΤΗΡΙΟ »

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡ_ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .09/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .09/02/2025

Σελίδα: 2

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Τον Δεκέμβριο του 2020 ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, Γιάννης Στουρνάρας, εκτίμησε ότι είναι εφικτός ένας ρυθμός ανάπτυξης 3,5% για την περίοδο 2021-2030. Δεν ήταν ο μόνος. Η κυβέρνηση είχε αντίστοιχες φιλοδοξίες. Τον Ιούνιο του 2021 το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα προέβλεπε ρυθμό ανάπτυξης 6,2% για το 2022 (χρονιά μετά την πανδημία), 4,1% για το 2023, 4,4% για το 2024 και 3,3% για το 2025.

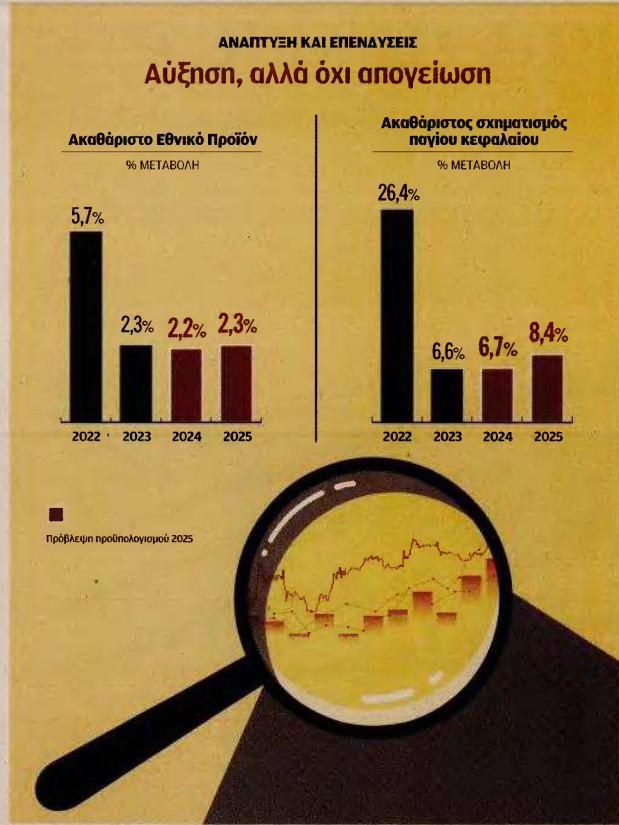
Οι Βρυξέλλες συμφωνούσαν λίγο έως πολύ στις εκτιμήσεις αυτές. Ήταν ακόμη η εποχή που αναμενόταν να λειτουργήσει το λεγόμενο «ελατήριο», μετά τη βίαιη απώλεια του 25% περίπου του ΑΕΠ της χώρας στην περίοδο της κρίσης. Τελικά, το μόνο ελατήριο που λειτουργούσε ήταν αυτό της πανδημίας, καθώς το 2022 εκτινάχθηκε ο ρυθμός ανάπτυξης στο 5,6%. Η συνέχεια δείχνει μια συνεχή αναθεώρηση των προβλέψεων προς τα κάτω: αντί για τον επιθυμητό ρυθμό ανάπτυξης 3,5% κινούμαστε στην περιοχή του 2%-2,5%. Ο προϋπολογισμός του 2025 προβλέπει ρυθμό 2,2% για το 2024 και 2,3% για το 2025. Είναι μια επίδοση ασφαλώς καλύτερη από της Ευρωπαϊκής Ένωσης (0,8% το 2024 σύμφωνα με την πρώτη εκτίμηση της Eurostat), αλλά όχι εντυπωσιακή. Εξ ου και ο αναπληρωτής γενικός διευθυντής Οικονομικών Υποθέσεων της Κομισιόν Ντέκλαν Κουστέλο, ένα στέλεχος που γνωρίζει καλά την Ελλάδα, ως επικεφαλής της αποστολής της Κομισιόν στην «τρίκα» τα μνημονιακά χρόνια, είπε την περασμένη εβδομάδα στο Φόρουμ Δελφών στις Βρυξέλλες ότι παρά την πρόοδο και τις συγκριτικά καλύτερες επιδόσεις της, η Ελλάδα δεν απογειώνεται. Θα μπορούσε, είτε, να αναπτύσσεται με ρυθμούς 3%, 4%, 5% και 6%, με δεδομένη την κάλυψη του χαμένου εδάφους και το πόσο χαμηλά έπεσε. Το ερώτημα είναι, συνέχισε, γιατί οι επενδύσεις είναι τόσο χαμηλές. Ο Ιρλανδός παρότρυνε την Ελλάδα να κινηθεί στην πρωτοπορία των μεταρρυθμίσεων, για να επτακτίσει τους ρυθμούς ανάπτυξης.

Γιατί λοιπόν δεν λειτουργούσε το «ελατήριο», εξασφαλίζοντας υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης; Σίγουρα, η ενεργειακή-πληθωριστική κρίση, μετά την πανδημία, που παρέσυρε προς τα κάτω τους ρυθμούς ανάπτυξης της Ευρωζώνης επέδρασε αρνητικά, στερώνοντας περίπου 0,5 ποσοστιαίες μονάδες ανάπτυξης, σύμφωνα με μια χονδρική εκτίμηση. Από κει και πέρα, όμως, φαίνεται πως ένα πλέγμα διαρθρωτικών χαρακτηριστικών της οικονομίας εμποδίζει την «απογειώση».

Σύμφωνα με τον κ. Τάσο Αναστασάτο, επικεφαλής οικονομολόγο της Eurobank, η θεωρία του ελατηρίου βασίζεται στην υπόθεση ότι υπήρχε μια σχολάζουσα παραγωγική δυναμικότητα, η οποία δεν χρησιμοποιείτο γιατί υπήρχε ύφεση και όταν αυτή άρχιζε να χρησιμοποιείται θα απο-

Το «ελατήριο» δεν εκτινάχθηκε τελικά μετά την κρίση

Γιατί η ελληνική οικονομία συνεχίζει τις χαμηλές πιέσεις με ανάπτυξη στα επίπεδα του 2%-2,5%

Ελλείμμα επενδύσεων

Η Ελλάδα δεν απογειώνεται, ανέφερε ο αναπληρωτής γενικός διευθυντής Οικονομικών Υποθέσεων της Κομισιόν Ντέκλαν Κουστέλο. Θα μπορούσε, όπως σημείωσε, να αναπτύσσεται με ρυθμούς 3%, 4%, 5% και 6%, με δεδομένη την κάλυψη του χαμένου εδάφους και το πόσο χαμηλά έπεσε. Το ερώτημα είναι γιατί οι επενδύσεις είναι τόσο χαμηλές.

γειώνει την ανάπτυξη. Ωστόσο, όπως λέει, αυτή η σχολάζουσα παραγωγική δυναμικότητα στην περίπτωση της Ελλάδας, αφενός δεν αφορούσε τομείς που μας ενδιαφέρουν (κυριαρχούσαν οι κατασκευές και τα μη διεθνώς εμπορεύσιμα αγαθά) και αφετέρου δεν υφίσταται πλέον, «το ελατήριο έχει καταστραφεί». Για παράδειγμα, οι εργαζόμενοι στις κατασκευές έφυγαν, οι εργαζόμενοι στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες άλλαξαν τομέα ή πήγαν στο εξωτερικό. «Από δω και πέρα», λέει, «η χώρα θα αναπτύσσεται όσο επιτρέπει ο ρυθμός με τον οποίο επενδύει, προσελκύει εργαζομένους και αυξάνει την παραγωγικότητά της».

Όλες οι απαντήσεις των οικονομολόγων για το αν δούλεψε ή όχι το περίφημο «ελατήριο», αλλά και τι θα γίνει στο μέλλον γυρίζουν γύρω από τις επενδύσεις, οι οποίες αυξάνονται μεν, αλλά με πολύ χαμηλότερους ρυθμούς από τις προσδοκίες. Για το 2023, ο προϋπολογισμός της συγκεκριμένης χρονιάς προέβλεπε αύξηση 15,5%, ενώ ο φετινός προϋπολογισμός τοποθετεί το αποτέλεσμα στο 6,6%. Για το 2024, ο προϋπολογισμός της ίδιας χρονιάς προέβλεπε αύξηση 15,1%, ο προϋπολογισμός του 2025 την αποτιμώσε στο 6,7% και το 9μηνιο ο ρυθμός βρισκόταν στο 2,2%. Κι αυτά παρά τους πόρους του Ταμείου Ανά-

καμψης, οι οποίοι κι αυτοί καθυστερούν να φτάσουν στους τελικούς αποδέκτες και να ξεκινήσουν τα έργα. Οι δε ξένες επενδύσεις αφορούν κυρίως ακίνητα και τουρισμό. Ο καθηγητής Γιάννης Τσουκαλάς, επικεφαλής του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, σημειώνει κατ' αρχάς ότι η θεωρία του ελατηρίου δεν επιβεβαιώνεται σε χώρες με κρίσεις με μεγάλες διάρκειες, όπως η ελληνική. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ιδίως στις χρηματοπιστωτικές κρίσεις, η ανάκαμψη είναι συνήθως αργή, λέει. Από κει και πέρα και αφού συνεκτιμηθούν οι αρνητικές επιπτώσεις της πανδημίας και της ενεργειακής-πλη-

θωριστικής κρίσης, ο κ. Τσουκαλάς αναγνωρίζει ότι υπάρχει θέμα επενδύσεων και χαμηλής παραγωγικότητας. «Η ανάπτυξη της Ελλάδας την τελευταία περίοδο στηρίχθηκε κυρίως στην αύξηση της απασχόλησης», λέει. «Η επίδοση της παραγωγικότητας είναι απογοητευτική και συνδέεται και με τη σχετικά χαμηλή επίδοση των επενδύσεων». Κατά την εκτίμησή του κ. Τσουκαλάς, θα έπρεπε να κινούμαστε με ρυθμούς αύξησης επενδύσεων 8%-10% για 4-6 χρόνια. Σε αυτή την περίπτωση εκτιμά ότι ο ρυθμός ανάπτυξης θα μπορούσε να πάει από το 2,5% περίπου σήμερα στο 3,5%.

Το γιατί δεν γίνονται επενδύσεις, τουλάχιστον όχι αρκετές, ώστε να απογειωθεί η οικονομία, δεν έχει εύκολη απάντηση. Ενα μέρος της είναι ασφαλώς η δομή της ελληνικής οικονομίας, με τις πολλές μικρές επιχειρήσεις, που δεν έχουν πρόσβαση στη χρηματοδότηση, καθώς συχνά δεν εμφανίζουν κέρδη και δεν αναπτύσσονται για να πιεζούν οικονομίες κλίμακας.

«Το 2019-24 το ελατήριο λειτουργούσε, από την άποψη ότι περίπου μισό εκατομμύριο εργαζόμενοι βρήκαν δουλειά», υποστηρίζει ο Μιχάλης Αργυρού, πρόεδρος του Συμβουλίου Οικονομικών Επιχειρηματιών και πλέον επικεφαλής του Οικονομικού Γραφείου του πρωθυπουργού. «Τώρα πρέπει να αλλάξουμε ακόμη περισσότερο τη δομή της οικονομίας. Πρέπει να αλλάξουμε πίστα, να αυξήσουμε την παραγωγικότητα, με επενδύσεις μεγαλύτερης προστιθέμενης αξίας. Η συγκυρία ευνοεί γιατί και η Ευρώπη κινείται σ' αυτή την κατεύθυνση».

Τι σχεδιάζει η κυβέρνηση: μια στροφή στη μικτή οικονομία, όπως την χαρακτήρισε ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας Κωστής Χατζηδάκης, δηλαδή στις επιχειρήσεις. Ο κ. Αργυρού διαμορφώνει αυτή την περίοδο έναν κατάλογο με τα εμπόδια που αναφέρουν οι επιχειρήσεις ότι αναστέλλουν τα επενδυτικά τους σχέδια.

Πέρα από την ταχύτερη απονομή της δικαιοσύνης, που παραμένει κορυφαίο πρόβλημα, ψηλά στη λίστα βρίσκεται η δυσλειτουργία της δημόσιας διοίκησης, όπου υπεισέρχεται ο ανθρώπινος παράγον. Επίσης, το θέμα της χρηματοδότησης είναι σημαντικό, ειδικά για τις νέες επιχειρήσεις και ο στόχος εδώ είναι να αναπτυχθεί ένα οικοσύστημα, με πρόσβαση σε κεφαλαιογαρά, private equity και venture capital. Η αναδιοργάνωση του Enterprise Greece είναι επίσης στους στόχους, ενώ εξετάζεται και η αλλαγή του πλαισίου ώστε να διευκολυνθεί το κλείσιμο επιχειρήσεων, απελευθερώνοντας κεφάλαια.

Το κίνητρο του αναπτυξιακού νόμου για φοροαλλαγές θα επιδιωχθεί να δίνεται εκ των υστέρων μέσω υπεραποβέσεων σε κερδοφόρες επιχειρήσεις. «Πρέπει να επιδείξουμε ένα μεταρρυθμιστικό όραμα, σ' αυτή τη συγκυρία, για να συμβάλουμε και με την Ευρώπη», υποστηρίζει ο κ. Αργυρού.

Απογοητευτική επίδοση

«Η ανάπτυξη της Ελλάδας την τελευταία περίοδο στηρίχθηκε κυρίως στην αύξηση της απασχόλησης», λέει ο καθηγητής Γιάννης Τσουκαλάς, επικεφαλής του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή. «Η επίδοση της παραγωγικότητας είναι απογοητευτική και συνδέεται και με τη σχετικά χαμηλή επίδοση των επενδύσεων».

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

3. ΣΤΟ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟ 1.414 ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .08/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .08/02/2025

Σελίδα: 1

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Στο μικροσκόπιο 1.414 υποθέσεις

Τράπεζα που «κλώνισε» έναν γάμο και διαρροή προσωπικών δεδομένων σε νοσοκομεία της χώρας είναι δύο από τις 1.414 υποθέσεις που μπήκαν στο μικροσκόπιο της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων το 2023. Οι καταγγελίες σημείωσαν αύξηση 13% σε σχέση με το 2022. **Σελ. 3**

3. ΣΤΟ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟ 1.414 ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .08/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .08/02/2025

Σελίδα: 3

Πρόστιμο σε τράπεζα που «κλόνησε» έναν γάμο

Αυξήθηκαν οι καταγγελίες στην Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων το 2023, σύμφωνα με την ετήσια έκθεσή της

Της ΣΟΦΙΑΣ ΣΠΗΓΓΟΥ

Η διαδικασία εκλογής ενός καθηγητή στο ΕΚΠΑ, η κρίση στον γάμο ενός ζευγαριού εξαιτίας παροχής στοιχείων της κάρτας του στη σύζυγο, το ηλεκτρονικό εισιτήριο του ΟΑΣΑ, αλλά και η επεξεργασία δεδομένων 23.259 πελατών τράπεζας χωρίς νόμιμη αιτία, ήταν κάποιες από τις υποθέσεις που μπήκαν στο μικροσκόπιο της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (ΑΠΔΠΚ) το 2023. Ο ΕΦΚΑ, η ΑΑΔΕ, δήμοι, τράπεζες, πανεπιστημιακά ιδρύματα, παιδικό σταθμοί, και νοσοκομεία ελέγχθηκαν από την Αρχή που επέβαλε το 2023 πρόστιμα ύψους 637.000 ευρώ, σύμφωνα με την ετήσια έκθεσή της, η οποία παραδόθηκε στην αρχή της εβδομάδας στον πρόεδρο της Βουλής.

Οι καταγγελίες σημείωσαν αύξηση 13% σε σχέση με το 2022 και άγγαξαν τις 1.414, μεταξύ των οποίων 440 καταγγελίες για παράνομη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, 287 καταγγελίες για αζήτητη ηλεκτρονική επικοινωνία (SPAM/email-SMS) και 275 καταγγελίες για τηλεφωνικές οχλήσεις πρόωθσης προϊόντων και υπηρεσιών. Σε 43 περιπτώσεις η εξέταση των υποθέσεων ολοκληρώθηκε με την έκδοση απόφασης, ενώ σε 27 από τις αποφάσεις της Αρχής επιβάλλονται κυρώσεις σε υπευθύνους επεξεργασίας. Μάλιστα σε 13 περιπτώσεις επιβλήθηκε η κύρωση της επιπλήξης - προειδοποίησης για συμμόρφωση ή δόθηκε εντολή συμμόρφωσης έπειτα από καταγγελία και ακρόαση, και σε 13 περιπτώσεις επιβλήθηκε πρόστιμο το ύψος του οποίου κυμάνθηκε από 500 έως 100.000 ευρώ.

γάμο του! Σε καταγγελία προέβη πελάτης της τράπεζας και κάτοχος πιστωτικής κάρτας, του οποίου τα στοιχεία συναλλαγών κορηγήθηκαν από υπάλληλο της τράπεζας στη σύζυγό του χωρίς σχετική εξουσιοδότηση. Ως συνέπεια της αθέμιτης διαρροής των κινήσεων της πιστωτικής κάρτας του, ο πελάτης κατήγγειλε πως διαταράχθηκε σημαντικά η οικογενειακή ειρήνη και η σχέση του με τη σύζυγό του. Πράγματι, από την έρευνα προέκυψε πως η τράπεζα, αν και είχε ενδείξεις τέλεσης περιστατικού παραβίασης, δεν το διερεύνησε ενεργά, μεταθέτοντας την ευθύνη προσκόμισης στοιχείων στον πελάτη και καθυστέρησε σημαντικά να κινήσει τις προβλεπόμενες εσωτερικές διαδικασίες χειρισμού του. Η απόφαση διαπιστώνει σειρά παραλείψεων και εσφαλμένων ενεργειών από την πλευρά της τράπεζας, στην οποία επέβαλε πρόστιμο ύψους 10.000 ευρώ για τη διαπιστωθείσα παράβαση της αρχής της νομιμότητας και της εμπιστευτικότητας, και πρόστιμο ύψους 50.000 ευρώ για τον εσφαλμένο χειρισμό και την παράβαση της υποχρέωσης γνωστοποίησης του περιστατικού παραβίασης.

Στο στόχαστρο της Αρχής μπήκε και ο ΟΑΣΑ, στον οποίο επιβλήθηκε πρόστιμο 50.000 ευρώ για το σύστημα επεξεργασίας στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού εισιτηρίου. Έπειτα από επιτόπιο έλεγχο η Αρχή διαπίστωσε σωρεία παραβιάσεων ως προς την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και για τον λόγο αυτό οδηγήθηκε στην επιβολή του προστίμου, αλλά και σε εντολή συμμόρφωσης του Οργανισμού αναφορικά με τον προσδιορισμό των χρόνων τήρησης των δεδομένων για τους

H KATHMERINH

3. ΣΤΟ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟ 1.414 ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .08/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .08/02/2025

Σελίδα: 3

Επίπληξη δέχτηκε η ΑΑΔΕ από την ΑΠΔΠΧ για παραβίαση προσωπικών δεδομένων, αφού απέστειλε πράξη προσδιορισμού φόρου με αιτή επιστολή. Το αποτέλεσμα, σύμφωνα με την καταγγελία του πολίτη, ήταν ο φάκελος να παραβιαστεί στην εισοδο της ποικιλιακής και τα στοιχεία του εισοδήματός του να γίνουν «κοινό κτήμα» όλων των νοίκων. Η Αρχή έκρινε ότι η καταγγελλόμενη επεξεργασία της πράξης προσδιορισμού φόρου μέσω απλής επιστολής συνιστά παραβίαση, πλήττοντας το απόρρητο και την εμπιστευτικότητα των δεδομένων και απήυθνε επίπληξη στην υπεύθυνη επεξεργασίας ΑΑΔΕ.

Με προσωρινή διαταγή, που αποτελεί και τη μοναδική που εκδόθηκε το 2023 από τον πρόεδρο της Αρχής Κωνσταντίνου Μενουδάκο, «μπλόκαρε» η ιστοσελίδα δήμου της χώρας. Η Αρχή ενημερώθηκε από πολίτη πως «αρχαία με προσωπικά δεδομένα δημοτών του Δήμου Χ ήταν ευχερώς προσπελάσιμα από οποιονδήποτε χρήστη μέσω του ιστοτόπου «...», αλλάζοντας τον τελευταίο πενταψήφιο αριθμό που εμφανίζεται στη σχετική ηλεκτρονική (URL) διεύθυνση». Η Αρχή πρόβη σε προφορική ενημέρωση του δήμου, ο οποίος προχώρησε σε άμεση διακοπή της λειτουργίας του ιστοτόπου. Ωστόσο, παρά τις προσπάθειες, σε δύο επόμενους ελέγχους δεν διορθώθηκε η κατάσταση και εκδόθηκε προσωρινή διαταγή μέχρι να λυθεί το ζήτημα.

Με την απόφαση 49/2023 η Αρχή «μάλωσε» και το ΕΚΠΑ λόγω της εκπρόθεσμης ανταπόκρι-

«Καμπάνα» 50.000 ευρώ στον ΟΑΣΑ για το σύστημα επεξεργασίας στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού εισιτηρίου.

σής του σε αίτημα υποψηφίου για θέση καθηγητή που ζήτησε ενημέρωση για την απόκτηση προσωπικών του δεδομένων. Ο υποψήφιος είχε καταγγείλει την εισηγητική επιτροπή ότι προκειμένου να επαληθεύσει τις υποστηρικτικές της υποψηφιότητάς του δηλώσεις, συνέλεξε προσωπικά δεδομένα του από τρίτες πηγές. Μάλιστα η εισηγητική έκθεση της επιτροπής αναρτήθηκε στο σύστημα στη διαδικτυακή πύλη της υπηρεσίας ΑΠΕΛΛΑ, με αποτέλεσμα τη γνωστοποίηση προσωπικών δεδομένων του καταγγέλλοντος σε ευρύτερο κύκλο αποδεκτών.

Επίπληξη δέχθηκε και ξενοδοχείο έπειτα από καταγγελία πελάτη ότι κράτησε αντίγραφο του ποτοποιητικού εμβολιασμού COVID-19. Ο καταγγέλλων επισήμανε σε υπάλληλο ότι η δημιουργία φωτοτυπικού αντιγράφου του ποτοποιητικού δεν ήταν νόμιμη, αλλά εκείνη αποκρίθηκε πως δεν το γνώριζε και διατήρησε το αντίγραφο. Η Αρχή κατέληξε πως η αποθήκευση δεδομένων εμβολιασμού του σε σύστημα αρχειοθέτησης συνιστά παραβίαση των αρχών της νομιμότητας, της

αντικειμενικότητας και της διαφάνειας της επεξεργασίας.

«Καμπανάκι» χτύπησε η Αρχή και σε δύο νοσοκομεία της χώρας για διαρροή προσωπικών δεδομένων. Η πρώτη υπόθεση αφορούσε καταγγελία πολίτη για λήψη φωτογραφίας από το βιβλίο επειγόντων περιστατικών νοσοκομείου, στην οποία αποτυπώνονται πληροφορίες που τον αφορούν. Αυτή η φωτογραφία δε, κατέληξε ως πειστήριο σε δικαστήριο από την εν διαστάσει σύζυγό του και εργαζόμενη στο καταγγελλόμενο νοσοκομείο, για την υποβολή μηνυτήριας αναφοράς εις βάρος του στο πλαίσιο της μεταξύ τους δικαστικής διαμάχης. Η Αρχή ζήτησε από το νοσοκομείο να μεριμνήσει για την τήρηση των αναγκαίων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων ασφαλείας των προσωπικών δεδομένων που τηρεί κατά τρόπο που να αποσβεστεί ο κίνδυνος λήψης φωτογραφιών, εγγράφων και βιβλίων, από μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα. Και η δεύτερη περίπτωση αφορούσε δικαστική διαμάχη, με την Αρχή να ερευνά την καταγγελία ασθενούς για την καθυστερημένη χορήγηση αντιγράφου του ιατρικού φακέλου από το καταγγελλόμενο νοσοκομείο. Η ασθενής παραπονέθηκε ότι γιατρός του νοσοκομείου, με τον οποίο βρίσκεται σε δικαστική διαμάχη, έλαβε άμεσα αντίγραφο του ιατρικού της φακέλου, ενώ από την έρευνα της Αρχής προέκυψε πράγματι ότι το νοσοκομείο δεν ανταποκρίθηκε εμπρόθεσμα στο δικαίωμα πρόσβασης της καταγγέλλουσας.

Με πρόστιμο 30.000 ευρώ τιμωρήθηκε τράπεζα για παράνομη χορήγηση στοιχείων κινήσεων και υπολοίπου δύο τραπεζικών λογαριασμών ενός πολίτη, στους οποίους ήταν συνδικαιούχος με αποθανούσα συγγενή του, σε κληρονόμο της τελευταίας. Και σε αυτή την περίπτωση τα στοιχεία χρησιμοποιήθηκαν σε αγωγή εναντίον του καταγγέλλοντος. Η τράπεζα πράγματι παραδέχθηκε το σφάλμα, αποδίδοντάς το σε λάθος υπαλλήλου, που «εκ προφανούς παραδρομής και από δική του εσφαλμένη εκτίμηση», θεώρησε ότι η αιτούσα τα στοιχεία είχε κληρονομικά δικαιώματα και κληρονομικές αξιώσεις και ως προς αυτούς τους τραπεζικούς λογαριασμούς, οπότε ικανοποίησε το αίτημά της «λόγω ανθρώπινου λάθους και απροσεξίας, αλλά χωρίς πρόθεση και δόλο». Με την απόφαση 4/2023 η Αρχή διαπίστωσε παράβαση της αρχής της νομιμότητας της επεξεργασίας και της εμπιστευτικότητας των δεδομένων και παράβαση των υποχρεώσεων της τράπεζας για γνωστοποίηση του περιστατικού στην Αρχή και στο υποκείμενο για τις οποίες παραβιάσεις της επιβλήθηκε συνολικό πρόστιμο ύψους 30.000 ευρώ.

Μεταφορά στοιχείων

Το υψηλότερο πρόστιμο επιβλήθηκε σε τράπεζα για επεξεργασία δεδομένων 23.259 πελατών χωρίς νόμιμη αιτία. Η αρχή του νήματος της ιστορίας βρίσκεται στην καταγγελία πολίτη όταν έλαβε επιστολή με την οποία

Με προσωρινή διαταγή «μπλόκαρε» η ιστοσελίδα δήμου της χώρας, καθώς τα στοιχεία δημοτών ήταν ευχερώς προσπελάσιμα.

η τράπεζα του γνωστοποιούσε ότι μεταφέρει τα στοιχεία του σε Εταιρεία Διαχείρισης Απατήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις, χωρίς ο ίδιος να έχει οφείλη. Για τη διαμαρτυρία του έλαβε ως απάντηση μια δεύτερη απολογητική επιστολή, στην οποία η τράπεζα ανέφερε ότι εκ παραδρομής εστάλη σε αυτόν η επιστολή. Όμως η έρευνα της Αρχής αποκάλυψε ότι η τράπεζα, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, πρόβη σε αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα 23.259 πελατών της, που δεν ήταν οφειλτές. Το λάθος αποδόθηκε σε αστοχία στις συστηματικές παραμετροποιήσεις στις παραγόμενες λίστες αποδεκτών των εξατομικευμένων επιστολών. Το αποτέλεσμα ήταν η επιβολή τριών προστίμων συνολικού ύψους 210.000 ευρώ, ενώ δεν προέκυψε διαβίβαση των δεδομένων της λίστας προσώπων στην Εταιρεία Διαχείρισης Απατήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις.

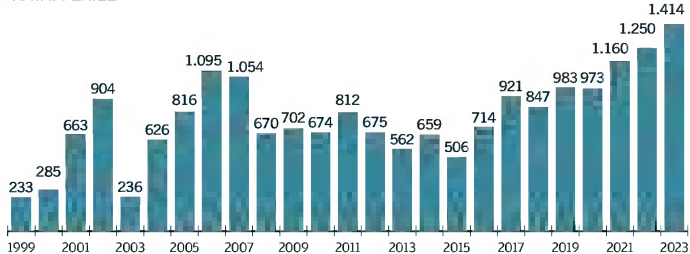
«Καμπάνα» ύψους 60.000 ευρώ έριξε η Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων σε τράπεζα που εξαιτίας της παραβίασης προσωπικών δεδομένων του πελάτη της, προκάλεσε «κλονισμό» στον

διάφορος σκοπούς επεξεργασίας, αλλά και για αναβάρθρωση της εκτίμησης αντικτύπου ως προς τα προσωπικά δεδομένα.

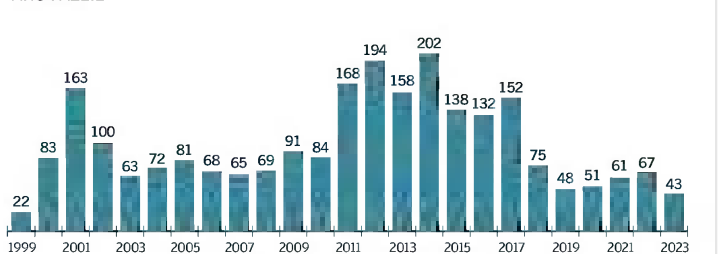
Το «predator»

Από την πολυσέλιδη έκθεση δεν έλειπε το κεφάλαιο «predator» που είχε καταλήξει το 2023 στην επιβολή προστίμου 50.000 ευρώ στην εταιρεία Intellexa, που εμπιστεύεται το λογισμικό παρακολούθησεων. Η ομάδα έρευνας για την υπόθεση συνέχισε τις δραστηριότητές της και εντός του 2023, προβαίνοντας σε συγκεκριμένες ενέργειες, στις οποίες συγκαταλέγονται η διενέργεια ερευνών και επιτόπιων ελέγχων σε ιδιωτικές εταιρείες και δημόσιους φορείς, η σύλλογη στοιχείων και πληροφοριών από εταιρείες και πληροφορίες από εκτός Ελλάδας, όπως για παράδειγμα από την ΑΑΔΕ, την Google, τη Meta, εταιρείες παροχής υπηρεσιών αποστολής μηνυμάτων SMS μέσω Διαδικτύου και εταιρείες παροχής υπηρεσιών φιλοξενίας ιστοσελίδων. «Τον Ιούλιο του 2023 αποστάλη αναλυτικό πόρισμα ενεργειών της Αρχής στις εισαγγελικές αρχές, στο οποίο περιλαμβάνονται τα ευρήματα της έρευνάς της, τονίζοντας ότι αυτή ήταν ακόμα σε εξέλιξη και επισήμαινοντας τις πληροφορίες οι οποίες θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν από τις δικαστικές αρχές για τον εντοπισμό των δραστών», αναφέρεται στην έκθεση της Αρχής. Πάντως, αναπάντητο παραμένει το «αίτημα» της Αρχής προς τις τρεις ελεγχόμενες εταιρείες με έδρα την Ελλάδα, προκειμένου να λάβει τις παρατηρήσεις τους για τα ευρήματα που τις αφορούν.

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

4. ΧΑΝΟΥΜΕ ΤΟ ΠΡΟΝΟΜΙΟ ΤΗΣ ΜΑΚΡΟΖΩΙΑΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . .09/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .09/02/2025

Σελίδα: 27

Χάνουμε το προνόμιο της μακροζωίας

Ενώ στην υπόλοιπη Ευρώπη το προσδόκιμο ζωής άρχισε πάλι να αυξάνεται μετά την πανδημία, στην Ελλάδα δεν επανήλθε. Γιατί;

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΕΛΑΦΡΟΥ**

Σοβαρή επιβράδυνση καταγράφεται στη βελτίωση του προσδόκιμου ζωής στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα μεγάλη υποχώρηση της χώρας στη σχετική κατάταξη σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το προσδόκιμο ζωής, δηλαδή τα χρόνια που ζει ο πληθυσμός στην Ελλάδα κατά μέσον όρο, συνεχίζει να αυξάνεται, αλλά με σημαντικά χαμηλότερο ρυθμό από ό,τι στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Μάλιστα, ειδικά μετά την πανδημία καταγράφεται μείωση του προσδόκιμου ζωής. Κι έτσι η Ελλάδα από τόπος μακροζωίας μετατρέπεται σε ουραγό σε αυτόν τον ποιοτικό δείκτη, καθώς το προσδόκιμο ζωής δεν δείχνει μόνο τα πόσα χρόνια ζούμε, αλλά και το πώς ζούμε, το επίπεδο ζωής.

Ουραγοί της Ευρωζώνης

Την πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα το πλακιακό όφελος στο προσδόκιμο στην Ελλάδα είναι 1,5 έτος. Στη δεκαετία της κρίσης πέφτει στο 1,1 - το χαμηλότερο στην Ευρωζώνη.

Συγκεκριμένα, ενώ η Ελλάδα το 1990 ήταν 3η σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο προσδόκιμο ζωής (77,2 έτη), το 2001 ήταν στην 5η θέση (79,1 έτη), το 2010 είχε ήδη πέσει στη 10η θέση (80,6 έτη) και το 2024 ακόμη πιο χαμηλά, στη 14η θέση (80,7 έτη). Ανεβαίνει μιν, αλλά με χαμηλότερο ρυθμό από ό,τι στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες.

Δύο πρόσφατες σημαντικές ανακοινώσεις του Ινστιτούτου Δημογραφικών Ερευνών και Μελετών (ΙΔΕΜ) κατέγραψαν αυτή την τάση στις τελευταίες δεκαετίες. «Εξετάζοντας τα κέρδη ζωής σε ευρωπαϊκές χώρες σε δύο περιόδους, δηλαδή ανάμεσα στο 2001 και το 2010 κι ανάμεσα στο 2010 και το 2019, διαπιστώνουμε ότι η χώρα μας εντάσσεται κάθε φορά στην ομάδα εκείνη που έχει τα λιγότερα οφέλη», λέει στην «Κ»

ο Κωνσταντίνος Ζαφείρης, καθηγητής Δημογραφίας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο και μέλος του ΙΔΕΜ. Η τάση αυτή επιδεινώνεται τη δεκαετία που σφραγίζουν η οικονομική κρίση και τα μνημονιακά προγράμματα (2010-2019), αν και ήταν παρούσα και στα χρόνια της οικονομικής μεγέθυνσης. Ενώ την πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα το ηλικιακό όφελος στο προσδόκιμο στην Ελλάδα είναι 1,5 έτος, στη δεκαετία της κρίσης πέφτει στο 1,1 έτος, το χαμηλότερο μεταξύ της Ευρωζώνης.

Η κατάσταση επιδεινώθηκε από την περίοδο της πανδημίας και μετά. «Η πρόσφατη πανδημία σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. προκάλεσε μια υπερβάλλουσα θνησιμότητα, ήτοι μια αύξηση των θανάτων υψηλότερη από την αναμενόμενη, που επηρεάστηκε και από παράγοντες όπως η γήρανση του πληθυσμού.

Με βάση το προτυποποιημένο λόγω της πανδημίας ποσοστό θνησιμότητας, έναν δείκτη που αφαιρεί άλλους παράγοντες όπως η γήρανση του πληθυσμού, η Ελλάδα - με 8 επιπλέον θανάτους ανά 10.000 άτομα - είχε την υψηλότερη υπερβάλλουσα θνησιμότητα από τις 15 χώρες-μέλη του αρχικού πυρήνα της Ε.Ε. Παράλληλα όμως ήταν πολύ χαμηλότερη από όλες τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης - μέλη της Ενωσης», λέει στην «Κ» ο Βύρων Κοτζιμάνης, καθηγητής Δημογραφίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και μέλος του ΙΔΕΜ.

Την περίοδο της πανδημίας λόγω της υπερβάλλουσας θνησιμότητας τα προσδόκια ζωής μειώθηκαν στις ευρωπαϊκές χώρες για να ανακάμψουν το 2023, όπου ο μέσος όρος στην Ε.Ε. είναι αυξημένος σε σχέση με το 2019 κατά 0,4 έτη στους άνδρες και 0,2 έτη

στις γυναίκες, αναφέρει το ΙΔΕΜ. «Η ανάκαμψη όμως αυτή δεν ήταν ενιαία για όλες τις χώρες. Η Ελλάδα δυστυχώς είναι μεταξύ των 7 χωρών (από τις 26) που το προσδόκιμο ζωής για τους άνδρες παρέμεινε μειωμένο και το 2023 σε σχέση με το 2019 (απώλεια 0,2 έτους), ενώ στις γυναίκες επανήλθε στο επίπεδο του 2019, όταν 18 χώρες είχαν αύξηση. Αντισυμβατική είναι η σημαντική μείωση του προσδόκιμου ζωής μετά τα 65 έτη στην Ελλάδα κατά 0,5 έτος στους άνδρες το 2023. Δηλαδή και στην περίοδο μετά την πανδημία βλέπουμε καθήλωση ή και μείωση του προσδόκιμου ζωής», σημειώνει ο κ. Κοτζιμάνης.

Οι δύο μάστιγες

Ποιες αιτίες ανιχνεύουν οι επιστήμονες για τη διαφορετική πορεία της Ελλάδας;

«Η πιο αργή σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες αύξηση των κερδών σε έτη ζωής οφείλεται κυρίως στη λιγότερο -σε σχέση με αυτές τις χώρες- αποτελεσματική αντιμετώπιση των δύο μεγάλων ομάδων αιτιών θανάτου (παθήσεις του κυκλοφορικού συστήματος και καρκίνοι) που θίγουν τις ώριμες και μεγάλες ηλικίες. Η κατάσταση αυτή αντικατοπτρίζει τις αδυναμίες, κυρίως την ελλιπή διάγνωση - πρόληψη και περίθαλψη των χρόνιων παθήσεων, του συστήματος υγείας στην Ελλάδα», τονίζει ο κ. Ζαφείρης.

Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του ΟΟΣΑ, οι συνολικές δαπάνες υγείας κινούνται στο 8,6% του ΑΕΠ στην Ελλάδα, όταν ο μέσος όρος της Ε.Ε. είναι περίπου 11%. Ταυτόχρονα, οι δαπάνες για τη δημόσια υγεία ως ποσοστό των συνολικών δαπανών για την υγεία είναι στο 62%, οι χαμηλότερες στην Ε.Ε., ενώ το μερίδιο των άμεσων πληρωμών για περίθαλψη είναι 33%, το δεύτερο υψηλότερο στην Ε.Ε.

«Στη χώρα μας κατά τη χρονική περίοδο από το 1980 έως το 1995 το προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση αυξήθηκε κατά μέσον όρο 2,5 μήνες/έτος στους άνδρες και 3 μήνες/έτος στις γυναίκες. Την περίοδο από το 1995 έως το 2017 καταγράφεται μια επιβράδυνση του, καθώς αυξήθηκε μόλις κατά 2 και 1,6 μήνες/έτος αντίστοιχα. Ο ρόλος του συστήματος υγείας είναι καθοριστικός στην αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης», υπογραμμίζει ο κ. Κοτζιμάνης.

Οι αδυναμίες του ΕΣΥ

«Η κατάσταση αυτή αντικατοπτρίζει τις αδυναμίες, κυρίως την ελλιπή διάγνωση - πρόληψη και περίθαλψη των χρόνιων παθήσεων, του συστήματος υγείας στην Ελλάδα».

4. ΧΑΝΟΥΜΕ ΤΟ ΠΡΟΝΟΜΙΟ ΤΗΣ ΜΑΚΡΟΖΩΙΑΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 09/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 09/02/2025

Σελίδα: 27

Εξέλιξη προσδόκιμου ζωής

	'01	'10	'19	'23
Βέλγιο	78,1	80,3	82,1	82,5
Δανία	77	79,3	81,5	81,9
Γερμανία	78,6	80,5	81,3	81,2
Ιρλανδία	77,2	80,8	82,8	
Ελλάδα	79,1	80,6	81,7	81,6
Ισπανία	79,8	82,4	84	84
Γαλλία	79,3	81,8	83	83,1
Ιταλία	80,3	82,2	83,6	83,8
Κύπρος	79	81,5	82,3	82,5
Λουξεμβούργο	78	80,8	82,7	83,4
Μάλτα	78,9	81,5	82,7	83,6
Αυστρία	78,8	80,7	82	81,6
Πορτογαλία	77,2	80,1	81,9	82,4
Σλοβενία	76,7	79,8	81,6	82
Σλοβακία	73,6	75,6	77,8	78,1
Φινλανδία	78,2	80,2	82,1	81,7
Σουηδία	79,9	81,6	83,2	83,4

Θέση της Ελλάδας όσον αφορά το προσδόκιμο ζωής σε ομάδα 17 χωρών της Ευρωζώνης - Ε.Ε.

5η 2001-2010
10η 2010-2019
14η 2019-2023

Συνολικά κέρδη σε έτη στο προσδόκιμο ζωής 2001-2023

Ε.Ε.-27

- Σουηδία +3,5
- Δανία +4,9
- Φινλανδία +3,5
- Λουξεμβούργο +5
- Ιρλανδία (2019) +5,6
- Βέλγιο +4,4
- Γερμανία +2,6
- Σλοβακία +4,5
- Αυστρία +2,8
- Γαλλία +3,8
- Ιταλία +3,5
- Ελλάδα +2,5
- Κύπρος +3,5
- Πορτογαλία +5,2
- Ισπανία +4,2
- Μάλτα +4,7
- Σλοβενία +5,6

Μετά την πανδημία

Μετά την πανδημία το προσδόκιμο ζωής ανέβηκε στην Ε.Ε. σε σχέση με το 2019. Μόνο 7 χώρες έχουν μικρότερο ή ίσο προσδόκιμο στους άνδρες και 8 στις γυναίκες. Η Ελλάδα ανήκει σε αυτές, με 0,2 έτη πτώση στους άνδρες και σταθερό στις γυναίκες. Στους άνδρες άνω των 65 ετών το προσδόκιμο την περίοδο 2019-2023 έπεσε 0,5 έτος.

Αλλάξαν το κλίμα, η διατροφή, ο τρόπος ζωής

«Οι Έλληνες από το 1991 μέχρι πρόσφατα κέρδισαν ορισμένα παραπάνω χρόνια ζωής (3,5 έτη), αλλά οι περισσότερες δυτικοευρωπαϊκές χώρες μιάς προσιπέρσαν γιατί στο διάστημα αυτό κέρδισαν περισσότερα χρόνια. Τα δε χρόνια που κέρδισαν οι Έλληνες προέκυψαν πρώτιστως από τη σημαντική μείωση της βρεφικής θνησιμότητας που ήταν σχετικά υψηλή στη χώρα μας (26,8/1.000 γεννήσεις το 1970, 6,4 το 1997 και 3,5 το 2023) και δευτερευόντως από τη μείωση της θνησιμότητας των ενήλικων», λέει στην «Κ» ο Γιάννης Τούντας, ομότιμος καθηγητής Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ και διευθυντής του Ινστιτούτου Κοινωνικής και Προληπτικής Ιατρικής (ΙΚΠΙ).

«Η εξαιρετική θέση που κατείχε το προσδόκιμο ζωής των Ελλήνων πριν από λίγες δεκαετίες δεν οφείλεται βέβαια στην επάρκεια του συστήματος υγείας, που ήταν και παραμένει προβληματικό, αλ-

λά στη συμβολή άλλων παραγόντων που επιδρούν θετικά στην υγεία. Αντίθετα από ό,τι πιστεύουν οι περισσότεροι, η υγεία μας εξαρτάται μόνο κατά 30% από τις παρεχόμενες ιατρικές υπηρεσίες, κατά 20% από βιολογικούς/γενετικούς παράγοντες και κατά 50% από το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον και την ανθρώπινη συμπεριφορά, η οποία σε μεγάλο βαθμό καθορίζεται από το περιβάλλον», σημειώνει από την πλευρά του ο κ. Τούντας.

«Οι Έλληνες το 1990 ζούσαν σε μια χώρα με εξαιρετικό κλίμα, απολαμβάναν την καλύτερη διατροφή στον κόσμο, την περίφημη μεσογειακή διατροφή, πολλοί ζούσαν σε αγροτικές περιοχές ασχολούμενοι με χειρωνακτικές εργασίες, ενώ ισχυροί κοινωνικοί θεσμοί, όπως η οικογένεια, η γειτονιά, η εκκλησία κ.ά., προστάτευαν τη σωματική και την ψυχική υγεία τους.

Τα τελευταία όμως 30 χρόνια οι Έλληνες εγκατέλειψαν τη μεσογειακή διατροφή κατά 50%, έγιναν πρωταθλητές στο κάπνισμα (περίπου το 30% των ενήλικων), υπέσπασαν τις αρνητικές επιδράσεις της αστικοποίησης στην υγεία (ατμοσφαιρική ρύπανση, στρες, καθιστική εργασία), γυμνάζονταν ή ασκούσαν λιγότερο από τους υπόλοιπους Δυτικοευρωπαίους (έναν στους τέσσερις ενήλικους), και είμαστε πλέον, ενήλικοι και παιδιά, από τους πλέον παχύσαρκους στην Ευρώπη (το 60% των ατόμων άνω των 15 ετών είναι υπέρβαροι ή παχύσαρκοι). Οι δε προαναφερθέντες κοινωνικοί θεσμοί, κυρίως της οικογένειας σε ό,τι αφορά τους ηλικιωμένους, αποδυναμώθηκαν σε σημαντικό βαθμό», αναφέρει ο διευθυντής του ΙΚΠΙ. «Αντίθετα, οι κάτοικοι των άλλων δυτικοευρωπαϊκών χωρών στο διάστημα αυτό υποθέτησαν πιο υγιεινή διατροφή,

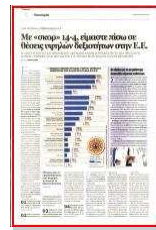
μείωσαν σημαντικά το κάπνισμα, γυμνάζονταν ή ασκούσαν συστηματικά, έκαναν τις πόλεις τους πιο βιώσιμες και ισχυροποίησαν τις κοινωνικές υπηρεσίες. Ετσι κέρδισαν περισσότερα χρόνια ζωής από εμάς», καταλήγει.

Την κοινωνική διάσταση φέρνει στο προσκήνιο ο Αλέξης Μπίενος, ομότιμος καθηγητής Κοινωνικής Ιατρικής ΑΠΘ και διευθυντής του Κέντρου Έρευνας και Εκπαιδεύσεως στη Δημόσια Υγεία. «Η επιβράδυνση της ανόδου του προσδόκιμου ζωής είναι συνέπεια της μεγάλης υποβάθμισης του δημοσίου συστήματος υγείας, αλλά και ευρύτερων κοινωνικών ανισοτήτων. Για παράδειγμα, η αύξηση της θνησιμότητας την περίοδο της πανδημίας ήταν αισθητά μεγαλύτερη μεταξύ των εργαζομένων που δεν έκαναν τηλεργασία και των πιο φτωχών στρωμάτων που ήταν και πολύ πιο εκτεθειμένα στον κορωνοϊό. Οποιοδήποτε όμως το σύ-

στημα υγείας γίνεται ολοένα και πιο απόμακρο για τα εργαζόμενα στρώματα, ενώ η αναπτυσσόμενη ιδιωτικοποίηση του εμπνέει την πρόσβαση στους φτωχούς», λέει στην «Κ» ο κ. Μπίενος.

Στους παράγοντες που φρενάρουν την αύξηση του προσδόκιμου ζωής αναφέρει επίσης «τη συνολική επιδείνωση των όρων ζωής, την περιβαλλοντικά υποβάθμιση, την εντατικοποίηση της εργασίας και το στρες. Ιδιαίτερη σημασία έχει η απομάκρυνση από την πολύτιμη μεσογειακή διατροφή. Οι παλαιότερες γενιές την είχαν συνδέσει με μια έννοια στέφνης. Ετσι όταν μπόρεσαν την προηγούμενες δεκαετίες στράφηκαν σε μια μεγάλη κατανάλωση κρέατος. Τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται η κατανάλωση τυποποιημένων προϊόντων της βιομηχανίας τροφίμων, που επιβαρύνουν την υγεία μας», καταλήγει ο ομότιμος καθηγητής του ΑΠΘ.

ΠΗΓΕΣ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

► Από 18 κλάδους, η Ελλάδα υπερέρχει σε 4

Με «σκορ» 14-4, είμαστε πίσω σε θέσεις υψηλών δεξιοτήτων στην Ε.Ε.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ EUROSTAT ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ 2023: ΠΡΩΤΟΙ ΣΤΙΣ ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΣΤΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

■ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΚΑΤΙΚΟ

Εκτός ανταγωνισμού σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη έχει μείνει η ελληνική αγορά εργασίας σε θέσεις υψηλού επιπέδου δεξιοτήτων, καθώς σε σύνολο 18 επαγγελματικών κλάδων βρίσκεται να υπερέρχει μόνον σε 4 και να υστερεί σε 14 συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε.

Τα στοιχεία που συνέλεξε το «Κ» μέσα από συγκριτική έρευνα του μηχανισμού διάγνωσης αναγκών στην αγορά εργασίας είναι αποκαλυπτικά, καθώς δείχνουν ότι η εγχώρια αγορά εργασίας διαδέχεται μικρό βάθος ως προς τις θέσεις υψηλών δεξιοτήτων σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ε.Ε., γεγονός που δίνει και την απάντηση στο γιατί δεν καταφέρνουν οι επιχειρήσεις να βρουν προσωπικό υψηλών προσόντων τόσο σε επίπεδο γνώσεων όσο και σε επίπεδο επαγγελματικής εμπειρίας.

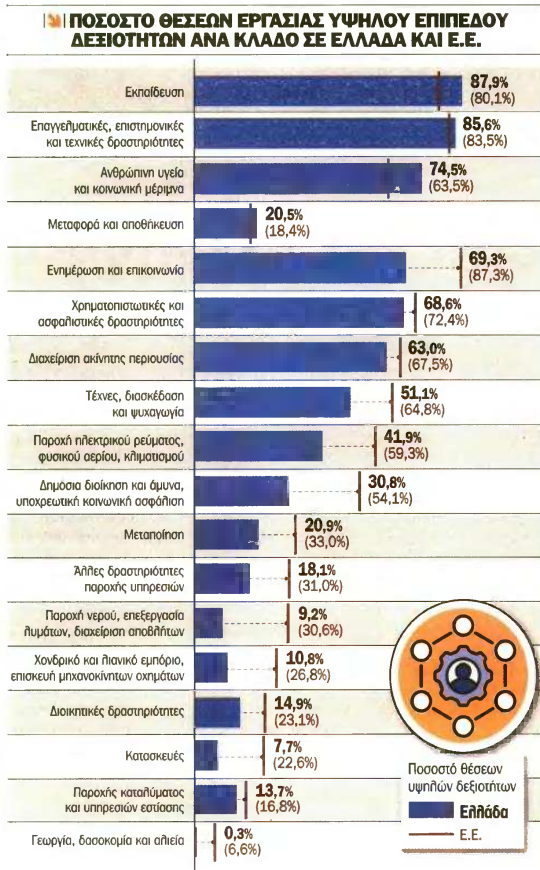
Οι αιτίες για τα χαμηλά ποσοστά αυτών των θέσεων αφορούν πολλούς παράγοντες, όπως είναι οι αμοιβές, που παραμένουν χαμηλότερες σε σχέση με τις αντίστοιχες δεξιότητες σε άλλα κράτη της Ε.Ε., η σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, που δεν έχει φέρει αποτελέσματα, η μεγάλη εποχικότητα σε πολλούς κλάδους που είναι συνδεδεμένοι με τον τουρισμό, αλλά και η ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση των εργαζομένων, που εφαρμόζεται σε ένα 20% με 25% των εταιρειών, ενώ στο μεγάλο ποσοστό των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων η ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση εργαζομένων είναι πολύ χαμηλή.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας, που αναφέρονται στο 2023, η ελληνική αγορά εργασίας διαθέτει περισσότερες θέσεις εργασίας υψηλών δεξιοτήτων σε τέσσερις κλάδους έναντι της Ε.Ε.

Οι κλάδοι αυτοί είναι:

01 Εκπαίδευση, όπου το ποσοστό των θέσεων υψηλής ειδίκευσης ήταν 87,9% για την Ελλάδα, έναντι 80,1%.

02 Επαγγελματικές, επιστημονικές και

Μένουμε πίσω σε υψηλές δεξιότητες στον τουρισμό, τη γεωργία, τη δημόσια διοίκηση

03 Ανθρώπινη υγεία και κοινωνική μέριμνα, δηλαδή ιατρικό προσωπικό και υπηρεσίες πρό-

νοιας, όπου το ποσοστό των θέσεων υψηλής ειδίκευσης ήταν 74,5% για την Ελλάδα, έναντι 63,5% στην υπόλοιπη Ε.Ε. Η μεγάλη διαφορά στο ποσοστό της Ελλάδας για τον συγκεκριμένο κλάδο αναδεικνύει την προστιθέμενη αξία των ιατρικών σπουδών στα ελληνικά δημόσια πανεπιστήμια και δίνει την απάντηση στο γιατί οι Έλληνες γιατροί έχουν υψηλά ποσοστά αποδοχής σε θέσεις εργασίας στο εξωτερικό.

04 Μεταφορά και αποθήκευση, όπου το ποσοστό των θέσεων υψηλής ειδίκευσης ήταν 20,5% για την Ελλάδα, έναντι 18,4% στην υπόλοιπη Ε.Ε.

Στους υπόλοιπους 14 κλάδους από τη λίστα των θέσεων υψηλών δεξιοτήτων η Ελλάδα μένει πίσω σε σχέση με την Ε.Ε.

01. Στην Ενημέρωση και επικοινωνία, οι θέσεις υψηλών δεξιοτήτων στην Ελλάδα για το 2023 ήταν στο 69,3% και στην υπόλοιπη Ε.Ε. στο 67,3%.

02. Στις Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες, οι θέσεις υψηλών δεξιοτήτων στην Ελλάδα ήταν στο 68,6% και στην υπόλοιπη Ε.Ε. στο 72,4%.

03. Στη Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, οι θέσεις υψηλών δεξιοτήτων ήταν στο 63% στην Ελλάδα και 67,5% στην

Οι κλάδοι με τη μεγαλύτερη δυσκολία εύρεσης ταλέντων

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα (Ιανουάριος 2025) της εταιρείας Manpower, οι μεγαλύτερες δυσκολίες στην εύρεση εξειδικευμένων εργαζομένων και στελεχών καταγράφονται στον κλάδο των Υπηρεσιών Επικοινωνίας, με το 89% των εργοδοτών να δηλώνουν δυσκολία. Ακολουθούν ο κλάδος της Ενέργειας και των Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας με 86% και τα Χρηματοοικονομικά και το Real Estate με 86%. Είναι αξιοσημείωτο ότι μόνο το 15% και το 13% των εργοδοτών στους κλάδους της Ενέργειας και Κοινής Ωφέλειας και των Χρηματοοικονομικών και Real Estate, αντίστοιχα, δηλώνουν ότι δεν αντιμετωπίζουν δυσκολίες.

Στον κλάδο «Καταναλωτικά Αγαθά και Υπηρεσίες», το ποσοστό αναζήτησης για εξειδικευμένους εργαζομένους μειώθηκε στο 78%, από 85%, ενώ σταθερό παραμένει το 81% της έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού στον κλάδο Υγείας και Βιοεπιστημών. Στη Βιομηχανία και τις Κατασκευές καταγράφεται πτώση στην εύρεση εξειδικευμένου προσωπικού και στελεχών, από 89% σε 80%.

Η αύξηση των μισθών προκρίνεται από το 27% των εργοδοτών στον κλάδο των Καταναλωτικών Αγαθών και Υπηρεσιών, το 26% στον κλάδο της Ενέργειας και των Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας και το 29% στον κλάδο της Πληροφορικής. Παρόλ'αυτά, η αύξηση προσωπικού με ευέλικτη ή εποχική σχέση εργασίας αποτελεί λύση για το 24% των εργοδοτών στη Βιομηχανία και τις Κατασκευές και για το 21% στον κλάδο των Καταναλωτικών Αγαθών.

Η ενδυνάμωση των επαγγελματικών προσόντων και ικανοτήτων του υπάρχοντος δυναμικού προκρίνεται από το 20% έως 28% των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων.

Ε.Ε.

04. Στην Παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, κλιματισμού, οι θέσεις υψηλών δεξιοτήτων για το 2023 στην Ελλάδα ήταν στο 41,9% και στην υπόλοιπη Ε.Ε. στο 59,3%.

05. Στη Δημόσια διοίκηση και άμυνα, και την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, οι θέσεις υψηλών δεξιοτήτων στην Ελλάδα ήταν στο 30,8% και στην υπόλοιπη Ε.Ε. στο 54,1%.

06. Στην Παραγωγή νερού, επεξεργασία λυμάτων, δια-

χείριση αποβλήτων, η Ελλάδα βρίσκεται στο 9,2% ως προς τις θέσεις υψηλών δεξιοτήτων, όταν στην υπόλοιπη Ε.Ε. οι εργαζόμενοι στον ίδιο κλάδο με υψηλές δεξιότητες έ-

ναν στο 30,6%.

07. Στην Παραγωγή καταβλήσεων και υπηρεσιών εστίασης, οι θέσεις υψηλών δεξιοτήτων στην Ελλάδα ήταν στο 13,7% και στην υπόλοιπη Ε.Ε. στο 16,8%. Ακόμα και στον τουρισμό δηλαδή, όπου η Ελλάδα θεωρείται από τους κορυφαίους παγκόσμιους προορισμούς, λείπουν οι θέσεις υψηλών δεξιοτήτων, ενώ θα έπρεπε να είναι πολλαπλάσιες των ευρωπαϊκών χωρών.

08. Στη Γεωργία, δασοκομία και αλιεία, οι θέσεις υψηλών δεξιοτήτων στην Ελλάδα ήταν 0,6% του συνόλου των απασχολούμενων στον συγκεκριμένο κλάδο, όταν στην υπόλοιπη Ε.Ε. έφταναν στο 6,8%.

ΠΗΓΗ: ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (EUROSTAT) (2023)

Εθνικό Σύστημα Υγείας

Ενα ψηφιακό μάτι κατοπτεύει τα χειρουργεία του νοσοκομείου «Ευαγγελισμός» συλλέγοντας συνεχώς στοιχεία και τροφοδοτώντας ένα ad hoc πληροφοριακό σύστημα.

Η ευκρίνεια της εικόνας είναι τέτοια που ο υπουργός Υγείας **Αδωνις Γεωργιάδης** έδωσε πριν από μια εβδομάδα εντολή ώστε το ψηφιακό μάτι του «Ευαγγελισμού» να μπει πιλοτικά και σε άλλα νοσοκομεία του συστήματος υγείας, με στόχο την καθολική κατόπτευση αυτού του ζωτικού πεδίου του ΕΣΥ. Με τον ψηφιακό έλεγχο των χειρουργείων θα μπορούσαν να εξοικονομηθούν έως και 85 εκατ. ευρώ τον χρόνο.

Στοιχεία, όπως ο γιατρός, η κλινική, το είδος της χειρουργικής επέμβασης, τα ιατρικά υλικά χειρουργείων αλλά και οι προμηθευτήριες εταιρείες εισάγονται με αμείωτο ρυθμό στη βάση δεδομένων. Η επεξεργασία τους, κάρη σε ένα μοντέλο Τεχνητής Νοημοσύνης που αναπτύχθηκε, επιτρέπει στους επικεφαλής του «Ευαγγελισμού» να έχουν ζωντανή εικόνα ανά πάσα στιγμή για τις χειρουργικές πράξεις.

Η λειτουργία του ψηφιακού οργάνου είχε ενεργοποιηθεί πιλοτικά από το περασμένο έτος. Τον τελευταίο μήνα, όμως, το ψηφιακό μάτι παρακολουθεί όλες τις κλινικές, από τις γενικές μέχρι τις καρδιοφωρακοχειρουργικές και από τις νευρολογικές μέχρι τις ουρολογικές, ενώ η επεξεργασία των δεδομένων είναι μια πρόκληση για τους διαχειριστές του συστήματος λόγω του όγκου τους και του περιεχομένου τους. Αν σκεφτεί κάποιος ότι στον «Ευαγγελισμό» διενεργού-

Ειδικό λογισμικό παρακολούθησης στον «Ευαγγελισμό» έδειξε ότι από τον έλεγχο των χειρουργικών πράξεων και των υλικών το ΕΣΥ θα μπορούσε να εξοικονομήσει έως και 85 εκατ. ευρώ ετησίως _ Της **Παναγιώτας Καρλατίρα** totakarlatira@gmail.com

νται κάθε χρόνο από τους 120 χειρουργούς περίπου 9.000 χειρουργικές επεμβάσεις, αντιλαμβάνεται τα δεδομένα που συλλέγονται για τα ποιοτικά και τα ποσοτικά χαρακτηριστικά των χειρουργείων. Όλοι οι χειρουργοί είναι υποχρεωμένοι πια να συμπληρώνουν ηλεκτρονικά το πρακτικό χειρουργείου και να δηλώνουν, μεταξύ άλλων, τα ιατρικά υλικά που χρησιμοποιούν.

«Η ιδέα υλοποίησης του πληροφοριακού αυτού συστήματος προέκυψε όταν διαπιστώσαμε ότι υπάρχουν μεγάλες διαφορές στο κόστος χειρουργείων μεταξύ ομοειδών ιατρικών πράξεων, π.χ. μεταξύ των by pass, της αγγειοπλαστικής, της τοποθέτησης βηματοδότη, της λαπαροσκοπικής αφαιρέσεως χολής

και άλλων», εξηγεί μιλώντας στο «ΘΕΜΑ» ο διοικητής του «Ευαγγελισμού» **Αναστάσιος Γρηγορόπουλος**.

Η συλλογή των στοιχείων δρομολογήθηκε άμεσα. Στην πρώτη εκείνη φάση, κατά τις αρχές του 2023, τα δεδομένα συγκεντρώνονταν με τους...παραδοσιακούς τρόπους, δηλαδή χειροκίνητα, είτε με έγγραφα είτε με στοιχεία από το πληροφοριακό σύστημα του νοσοκομείου. «Άλλαξε ο τρόπος συλλογής των στοιχείων, αλλά το συμπέρασμα παρέμεινε ίδιο. Ιδίες ιατρικές πράξεις είχαν διαφορετά κόστους, ανάλογα με τον γιατρό και την κλινική, επειδή χρησιμοποιούνταν είτε πολύ περισσότερα είτε πολύ ακριβότερα υλικά», λέει ο κ. Γρηγορόπουλος.

«Ανωμαλίες» κόστους και αποκλίσεις

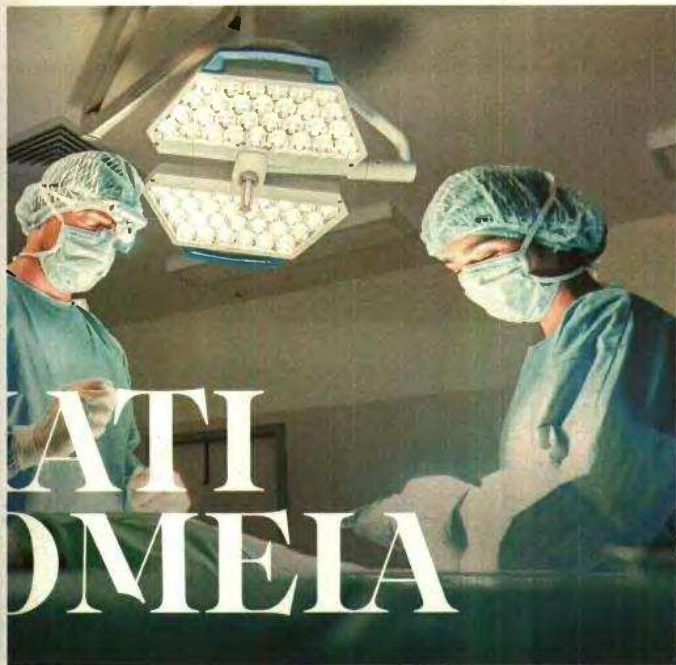
«Το πρόγραμμα στον «Ευαγγελισμό» λειτουργεί στα πρότυπα του συστήματος ηλεκτρονικής συνταγογράφησης και έχει πολύ υψηλές δυνατοότητες για την εξαγωγή συμπερασμάτων. Η βάση δεδομένων του συστήματος περιλαμβάνει: ιατρικό προσωπικό, κλινική, είδη ιατρικών πράξεων, ιατρικά υλικά χειρουργείων, προμηθευτές ιατρικών υλικών. Χρησιμοποιούνται μοντέλα Τεχνητής Νοημοσύνης για τον υπολογισμό κόστους και τον εντοπισμό περιπτώσεων «ανωμαλιών» κόστους, δηλαδή χειρουργεία των οποίων το κόστος υπερβαίνει κατά πολύ το μέσο κόστος σε σχέση με το μέσο κόστος των ομοειδών

6. ΨΗΦΙΑΚΟ ΜΑΤΙ ΣΤΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

Μέσο: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .09/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .09/02/2025

Σελίδα: 49

ιατρικών πράξεων», αναφέρει ο διοικητής. Τα στοιχεία συγκεντρώνονταν για τουλάχιστον εννέα διαφορετικές χειρουργικές πράξεις-επεμβάσεις από πλήθος γιατρών και κλινικών επί έναν χρόνο. Για παράδειγμα, και με βάση την παρουσίαση του συστήματος που έγινε τέλος Ιανουαρίου στο υπουργείο Υγείας, το 2023 καταγράφηκε και συγκρίθηκε το κόστος σε 514 επεμβάσεις αφαίρεσης χολής (χολοκυστεκτομή) με λαπαροσκοπική μέθοδο. Η συγκεκριμένη

επέμβαση αποτελεί σχεδόν το 3% του συνόλου των επεμβάσεων. Το μέσο κόστος της λαπαροσκοπικής χολοκυστεκτομής ήταν 1.553 ευρώ. Οι 328 επεμβάσεις ήταν στο μέσο κόστος και οι 186 το Ξεπερνούσαν. Οι δε 156 είχαν κόστος μεγαλύτερο κατά 20% του μέσου κόστους. Ενδεικτικά καταγράφηκε επέμβαση χολοκυστεκτομής με υλικά κόστους 6.629 ευρώ, δηλαδή σχεδόν 4,5 φορές πάνω από το μέσο κόστος. Συνολικά, η απόκλιση του μέσου κόστους για αυτές

τις 186 επεμβάσεις μεταφράστηκε σε δαπάνη 164.000 ευρώ.

Τη μερίδα του λέοντος στις χειρουργικές πράξεις έχουν οι στεφανιογραφίες, αποτελώντας το 9% του συνόλου των πράξεων που αξιολογήθηκαν και συγκρίθηκαν από το ψηφιακό σύστημα. Για τις 1.694 στεφανιογραφίες που διενεργήθηκαν, τα υλικά κόστισαν 217.000 ευρώ. Το μέσο κόστος προσδιορίστηκε στα 128 ευρώ. Σε 1.408 στεφανιογραφίες δεν καταγράφηκε απόκλιση, ωστόσο σε 192 περιστατικά η «ανωμαλία» που εντόπισε το σύστημα ήταν απόκλιση πλέον του 20% πάνω στο μέσο κόστος. Το άθροισμα της διαφοράς κόστους όλων των χειρουργείων που ήταν σε αυτή την κατηγορία έφτανε τα 56.000 ευρώ.

Η ψηφιακή καταγραφή αλλά και η αξιοποίηση των στοιχείων της δημιουργούν συνθήκες διαφάνειας και λογοδοσίας, λένε χαρακτηριστικά πηγές του «Ευαγγελισμού».

Τα παραδείγματα που αναφέρονται από όσους γνωρίζουν το πεδίο των χειρουργείων είναι ενδεικτικά. Μπορεί να υπάρχουν αμφοστατικά σκευάσματα 3ml, 7ml και 10ml στην αποθήκη υλικών, αξίας π.χ. 500, 800

και 1.000 ευρώ αντίστοιχα. Η επιλογή πρέπει να συσχετίζεται με το πώς και για πόσους ασθενείς θα χρησιμοποιηθούν. Μπορεί να ζητηθεί εκείνο των 10ml χωρίς να χρησιμοποιηθεί όλο, άρα γίνεται σπατάλη. Το ίδιο μπορεί να συμβαίνει όταν δεν αιτιολογείται αν μπορεί να χρησιμοποιηθεί εργαλείο πολλαπλής χρήσης ή εργαλείο μιας χρήσης σε μια επέμβαση. Πρόκειται, όπως λένε, για ζήτημα σωστής διαχείρισης του επεμβατικού της επέμβασης, αν θα χρησιμοποιήσει π.χ. περισσότερα υλικά ή ακριβότερα υλικά. Και στις δύο περιπτώσεις, που δεν έχουν κατ' ανάγκη κακόβουλο κίνητρο, το αποτέλεσμα είναι η σπατάλη, σε ένα σύστημα υγείας όπου η εξοικονόμηση και ο εξορθολογισμός των δαπανών αποτελούν έναν... ατέλειωτο μαραθώνιο.

Η παρουσίαση του προγράμματος στο υπουργείο Υγείας ενεργοποίησε εξελίξεις. Ο υπουργός Υγείας έδωσε το πράσινο φως για την τοποθέτηση του ψηφιακού συστήματος σε όλα τα νοσοκομεία, ενώ εξετάζεται η δυνατότητα δημιουργίας κεντρικού συστήματος που θα παρακολουθείται στο υπουργείο.

Μέσο: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .09/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .09/02/2025

Σελίδα: 48

Ε

να ουσιαστικό βήμα για την εφαρμογή ενός ενιαίου και εκσυγχρονισμένου συστήματος ελέγχου της εφοδιαστικής αλυσίδας του φαρμάκου σε εθνικό επίπεδο αποτελεί η λειτουργία, από σήμερα, του Ελληνικού Οργανισμού

Επαλήθευσης Φαρμάκων (ΗΜΒΟ). Η Ελλάδα, ακολουθώντας τους κανονισμούς της Ε.Ε. που διασφαλίζουν τη γνησιότητα, την ποιότητα και την ασφάλεια των φαρμάκων -βάσει των οποίων θεσπίστηκε το Ευρωπαϊκό Σύστημα Επαλήθευσης Φαρμάκων (EMVS), το οποίο διαχειρίζεται ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Επαλήθευσης Φαρμάκων (EMVO)- προχώρησε στη σύσταση του Ελληνικού Οργανισμού. Μέσω αυτού διασφαλίζεται η αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού στην Ελλάδα, επιβλέποντας την τήρηση των απαιτήσεων σχετικά με τα χαρακτηριστικά ασφαλείας που πρέπει να φέρουν οι συσκευασίες φαρμάκων.

Πλέον, η «ταινία γνησιότητας» στα φάρμακα που θέτει ο ΕΟΦ για την επαλήθευση της ασφαλούς διάθεσης και κυκλοφορίας των φαρμάκων αντικαθίσταται με τα «χαρακτηριστικά ασφαλείας», δηλαδή ένα μοναδικό αναγνωριστικό (κωδικός barcode) στη συσκευασία συγκεκριμένων φαρμακευτικών προϊόντων.

Ίδρυτές και μέλη του Δ.Σ. του Οργανισμού είναι ο Σύνδεσμος Φαρμακευτικών Επιχειρήσεων Ελλάδος (ΣΦΕΕ), η Πανελλήνια Ένωση Φαρμακοβιομηχανίας (ΠΕΦ), ο Πανελλήνιος Φαρμακευτικός Σύλλογος (ΠΦΣ), το PhRMA

ΑΡΘΡΟ

Του Αρη Αγγελή

Γενικός Γραμματέας Στρατηγικού Σχεδιασμού υπουργείου Υγείας

ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΑΠΟ ΣΗΜΕΡΑ Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

Innovation Forum (PIF) και ο Σύλλογος Αντιπροσώπων Φαρμακευτικών Ειδών και Ειδικοτήτων (ΣΑΦΕΕ).

Είναι το επίσημο όργανο διαχείρισης και συντήρησης του Ελληνικού Συστήματος Επαλήθευσης Φαρμάκων (ΗΜVS), μέσω του οποίου καταγράφονται και επαληθεύονται όλα τα φάρμακα που φέρουν χαρακτηριστικά ασφαλείας και κυκλοφορούν συγκεκριμένα στην ελληνική αγορά, αποτρέποντας την είσοδο παραποιημένων φαρμάκων στη νόμιμη αλυσίδα εφοδιασμού. Παράλληλα, παρέχει υποστήριξη σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και διασφαλίζει τη συνεχή βελτίωση των διαδικασιών προκειμένου να επιτυγχάνονται τα επιθυμητά αποτελέσματα. Το ηλεκτρονικό σύστημα επαλήθευσης του

ΗΜΒΟ για τα ιδιωτικά φαρμακεία, τα φαρμακεία ΕΟΠΥΥ και τα φαρμακεία των δημόσιων νοσοκομείων που εκτελούν συνταγές μέσω του Συστήματος Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης συνδέεται με τα ηλεκτρονικά συστήματα των εμπλεκόμενων φορέων μέσω της ΗΔΙΚΑ. Για να είναι αυτό εφικτό απαιτείται η συμβατότητα των ηλεκτρονικών συστημάτων τους με αυτό της ΗΔΙΚΑ. Επιπλέον, το σύστημα συνδέεται με τον μηχανισμό αποζημίωσης του ΕΟΠΥΥ, εξυπηρετώντας και τους σκοπούς αποζημίωσης.

Προβλέπονται υποχρεώσεις επίσης για τους χονδρεμπόρους και τους διανομείς. Σύμφωνα με τα άρθρα 20-24 του κανονισμού, οι χονδρέμποροι υποχρεούνται να επαληθεύουν τη γνησιότητα των φαρμάκων που επιστρέφονται ή

παραλαμβάνονται από μη εξουσιοδοτημένους διανομείς και να απενεργοποιούν τον μοναδικό κωδικό αναγνώρισης για φάρμακα που προορίζονται για εξαγωγή, καταστροφή ή ειδική χρήση. Τα φαρμακεία καλούνται να ελέγχουν και να απενεργοποιούν τον κωδικό κατά τη διάθεσή τους στο κοινό, εξασφαλίζοντας τη γνησιότητα και την ασφάλεια των φαρμακευτικών προϊόντων. Σε περίπτωση τυχόν παραποιήσεων, οι χονδρέμποροι και τα φαρμακεία υποχρεούνται να ενημερώνουν τις Αρχές. Για την επιτυχή εφαρμογή, οι κάτοχοι άδειας κυκλοφορίας φαρμάκων υποχρεούνται να εγγραφούν σε αυτόν ώστε να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του συστήματος.

Η λειτουργία του ΗΜΒΟ αποτελεί ένα κρίσιμο βήμα για την ενίσχυση της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας στο σύστημα υγείας. Μέσα από τη συλλογή δεδομένων για τις εκτελέσεις συνταγών στα φαρμακεία και τη διασύνδεσή του με το Ηλεκτρονικό Σύστημα Παρακολούθησης Διακίνησης Φαρμάκων (ΗΣΠΑΔΙΦ), αποκτούμε τη δυνατότητα να κατανοήσουμε καλύτερα τη συνολική ιδιωτική δαπάνη στην Υγεία. Αυτό σημαίνει ότι θα μπορούμε να προβλέψουμε με ακρίβεια τις ανάγκες σε αποθέματα φαρμάκων, μειώνοντας έτσι τις ελλείψεις και εξασφαλίζοντας την απρόσκοπτη πρόσβαση των πολιτών στα φάρμακά τους.

Επιπλέον, το σύστημα επιτρέπει την επαλήθευση της χώρας προέλευσης και εξαγωγής των φαρμάκων, περιορίζοντας φαινόμενα παραπλανητικής διακίνησης. Με λίγα λόγια, με τον ΗΜΒΟ το σύστημα υγείας γίνεται πιο αδιάπλοτο, πιο δίκαιο και πιο αποτελεσματικό, διασφαλίζοντας την ομαλή λειτουργία της αγοράς φαρμάκων.

Ο άγνωστος πόλεμος για τις διαδρομές της φαιντανύλης

Οι κατηγορίες Τραμπ κατά Κίνας, Μεξικού και Καναδά για την παράνομη παραγωγή και εισαγωγή μεγάλων ποσοτήτων του συνθετικού οπιοειδούς και το πολιτικό παρασκήνιο

Της Μαρίλιας Παπαθανασίου

Στις 17 Ιανουαρίου, τρεις μέρες πριν εγκαινιάσει τη δεύτερη θητεία του, ο αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ συνμίλησε με τον κινέζο ομόλογό του Σι Τζινπίνγκ. Το ζήτημα της φαιντανύλης, της ουσίας που χρησιμοποιείται για την παραγωγή του συνθετικού οπιοειδούς φαρμάκου Fentanyl, ήταν από τα πρώτα που ανέφερε. Και αυτό, διότι ο Τραμπ θεωρεί την Κίνα, το Μεξικό και τον Καναδά τις χώρες που είναι οι κύριοι υπεύθυνοι για την παράνομη εισαγωγή μεγάλων ποσοτήτων Fentanyl στις ΗΠΑ. Σύμφωνα με στοιχεία του Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νοσημάτων (CDC), το Fentanyl προκαλεί τον θάνατο 70.000 Αμερικανών κάθε χρόνο. Το Fentanyl έγινε έτσι η επίσημη αιτία για να προσχωρήσει, από την 1η Φεβρουαρίου, ο Τραμπ σε εμπορικό πόλεμο με την Κίνα, το Μεξικό και τον Καναδά με τη μορφή της επιβολής δασμών στα εισαγόμενα προϊόντα αυτών των χωρών.

Η περίπλοκη σχέση με το Πεκίνο

Το Fentanyl, του οποίου η βασική ουσία είναι η φαιντανύλη, κατα-

σκευάστηκε για πρώτη φορά το 1960 από τον βέλγο γιατρό Πολ Γιάνσεν ως ισχυρό παυσίπονο και αναλγητικό. Επειδή όμως είναι εξαιρετικά εθιστικό και 50 φορές ισχυρότερο από την ηρωίνη, ήδη από το 1964 έχει τεθεί σε διεθνή έλεγχο από τον ΟΗΕ. Την τελευταία δεκαεπταετία στις ΗΠΑ, η κρίση των συνθετικών οπιοειδών, όπως το Fentanyl, έχει λάβει μεγάλες διαστάσεις - μόνο το 2022 κατασχέθηκαν στην Αμερική 50,6 εκατομμύρια δισκία Fentanyl. Σύμφωνα με την αμερικανική Υπηρεσία Διώξης Ναρκωτικών (DEA) και το αμερικανικό υπουργείο Δικαιοσύνης, από το 2019 ο κύριος όγκος του Fentanyl που φθάνει στις ΗΠΑ παρασκευάζεται στο Μεξικό χάρη σε κινεζικές «πρόδρομες ουσίες» - οι χημικές ουσίες που μετά από επεξεργασία και προσθήκες συνθέτουν το φάρμακο. Η Κίνα και το Μεξικό διαδραματίζουν όντως σημαντικό ρόλο στη διακίνηση του Fentanyl στις ΗΠΑ, όχι όμως και ο Καναδάς. Στην Κίνα, οι πρόδρομες ουσίες παρασκευάζονται και πωλούνται νομίμως σε φαρμακευτικές εταιρείες για την παραγωγή σκευασμάτων όπως ισχυρά παυσίπονα. Ποσοτήτα

όμως αυτών των ουσιών στέλνεται και στο Μεξικό. Τα εργαστήρια των μεξικανικών καρτέλ ναρκωτικών, όπως τα διαβόητα καρτέλ του Σιναλόα και του Χαλισκο, τις επεξεργάζονται, προσθέτουν και άλλα συστατικά και κατασκευάζουν το Fentanyl, το οποίο στέλνουν παράνομα σε μορφή κιλιόδων δόσεων στις ΗΠΑ, κυρίως μέσα από «περάσματα» τα οποία βρίσκονται στα σύνορα του Μεξικού με την Καλιφόρνια και την Αριζόνα. Το γεγονός ότι οι «αποστολές» γίνονται σε μικρά φορτία σε συνδυασμό με το ότι το Fentanyl δεν έχει καθόλου οσμή δυσχεραίνουν περαιτέρω το έργο των συνοριακών αρχών που διενεργούν ελέγχους. Το 2024, στα

σύνορα ΗΠΑ - Μεξικού κατασχέθηκαν 9.600 κιλά Fentanyl. Το ίδιο διάστημα, στα σύνορα ΗΠΑ - Καναδά κατασχέθηκαν 20 κιλά.

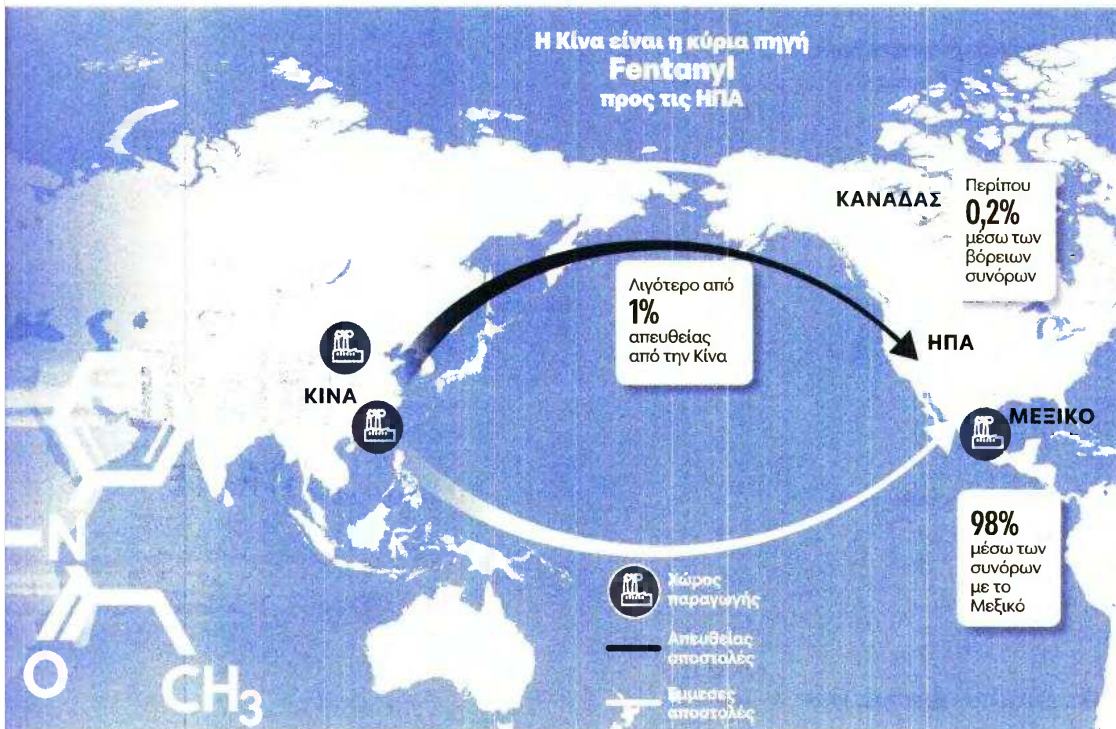
Η Κίνα αρνείται ότι στέλνει στο Μεξικό πρόδρομες ουσίες για την παραγωγή Fentanyl. Το 2019 απαγόρευσε την παραγωγή κάθε τύπου συνθετικών οπιοειδών χωρίς ειδική άδεια από τις Αρχές. Την ίδια χρονιά, ύστερα από κοινή έρευνα κινεζικών και αμερικανικών υπηρεσιών, δικαστήριο της Κίνας καταδίκασε σε θάνατο έναν άνθρωπο (η ποινή του μετατράπηκε τελικώς σε ισόβια) για τη μεταφορά Fentanyl στις ΗΠΑ, ενώ οκτώ ακόμη άνθρωποι καταδικάστηκαν σε ποινές που κυμαίνονταν από φυλάκιση έξι μηνών

8. Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΤΗΣ ΦΑΙΝΤΑΝΥΛΗΣ

Μέσο: ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 09/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 09/02/2025

Σελίδα: 33

Β Το Fentanyl έγινε η επίσημη αφορμή για να προχωρήσει, από την 1η Φεβρουαρίου, ο Τραμπ σε εμπορικό πόλεμο με την Κίνα, το Μεξικό και τον Καναδά

και μαζί με τον Ουόρλντ Γκάρσια Αρφουτς, πρώην διευθυντή της αστυνομίας και νυν υπουργό Δημόσιας Τάξης, είχε στο παρελθόν συνεργαστεί με τις αμερικανικές αρχές για την πάταξη του λαθρεμπορίου οπιοειδών. Τον περασμένο Νοέμβριο ο Αρφουτς ανακοίνωσε ότι οι μεξικανικές αρχές κατέσχεσαν τη μεγαλύτερη ποσότητα Fentanyl στην ιστορία της χώρας.

«Ο Καναδάς δεν είναι μείζων πηγή εισαγωγής»

Ο Τραμπ επιμένει ότι και ο Καναδάς κατακλύζει τις ΗΠΑ με Fentanyl. Σύμφωνα ωστόσο με έκθεση του Κογκρέσου του 2022, η οποία παρουσιάζει αναλυτικά στοιχεία, «ο Καναδάς δεν είναι μείζων πηγή εισαγωγής Fentanyl, ούτε πρόδρομων ουσιών, ούτε άλλων συνθετικών οπιοειδών στις ΗΠΑ». Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν κατασκευάζεται Fentanyl στον Καναδά. Όπως όμως επισημαίνει ο επικεφαλής των αρχών ελέγχου των συνόρων του Καναδά Ντάνιελ Άνσον στην εφημερίδα «New York Times», «οι канаδοί εγκληματίες δεν μπορούν να ανταγωνιστούν το φθινό μεξικανικό Fentanyl στην αμερικανική αγορά».

μέχρι ισόβια κάθειρξη. Αυτή όμως η σκληρή προσέγγιση της Κίνας είχε ως συνέπεια οι εταιρείες χημικών, αντί να εξαγωγή νομίμως το φάρμακο στην Αμερική, να στέλνουν τις πρόδρομες ουσίες στα καρτέλ του Μεξικού.

Η Κίνα ανέμενε από τις ΗΠΑ να την επιβραβεύσει για την αποφασιστικότητα της, το 2019, να αντιμετωπίσει την κρίση των οπιοειδών. Αντί για επιβράβευση, ωστόσο, το 2020 ο Τραμπ, στην πρώτη του προεδρική θητεία τότε, της επέβαλε κυρώσεις για την καταστολή που ασκεί στους μουσουλμάνους Ουιγούρους στην επαρχία Σιντζιάνγκ. Η κίνηση του Τραμπ προκάλεσε την οργή του Πεκίνου και η Κίνα σταμάτησε κά-

θε συνεργασία με τις ΗΠΑ επί του ζητήματος. Η επίσκεψη της τότε πρόεδρου της αμερικανικής βουλής Νάνσι Πελόζι στην Ταϊβάν το καλοκαίρι του 2022 επιδείνωσε την κατάσταση και μόνο τον Νοέμβριο του 2023, στη sino-αμερικανική σύνοδο στο Σαν Φρανσίσκο, όπου ο τότε πρόεδρος των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν συναντήθηκε με τον πρόεδρο Σι, σημειώθηκε εξομάλυνση των σχέσεων των δύο χωρών.

Τον Ιανουάριο του 2024 συνήλθε για πρώτη φορά το sino-αμερικανικό φόρουμ για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών στο Πεκίνο. Στη συνέχεια, η Κίνα έλαβε σειρά αυστηρότερων μέτρων, έκλεισε 14 ιστότοπους και 1.000 διαδι-

κτυακά καταστήματα που πωλούσαν πρόδρομες ουσίες. Ωστόσο, τον Απρίλιο του 2024, σε έκθεση της αμερικανικής Βουλής για τη σχέση της Κίνας με το Fentanyl, αναφερόταν ότι το Πεκίνο χρησιμοποιεί τους μηχανισμούς ασφαλείας κατά του εμπορίου ναρκωτικών μόνο σε περιπτώσεις που επηρεάζεται ο κινεζικός πληθυσμός. Επιπροσθέτως, στην έκθεση αναφερόταν ότι η Κίνα χρησιμοποιεί το Fentanyl ως εργαλείο προπαγάνδας για να καταγγείλει την παρακμή των δικτικών δημοκρατιών.

Ως προς τον ρόλο του Μεξικού στη διακίνηση του Fentanyl στις ΗΠΑ, σε έγγραφο του αμερικανικού Κογκρέσου (19.12.2024) ανα-

φέρεται ότι η νέα πρόεδρος του Μεξικού Κλόουντια Σένιμαουμ, που ανέλαβε τα καθήκοντά της τον περασμένο Οκτώβριο, αναμένεται να ασχοληθεί πιο αποτελεσματικά με το ζήτημα. Σημειώτεον ότι ο προκάτοχός της, ο επίσης κεντροαριστέρας Αντρές Μανουέλ Λόπες Ομπραδόρ, υποστήριζε ότι στο Μεξικό ούτε κατασκευάζεται Fentanyl ούτε γίνεται χρήση του από τους Μεξικανούς, παρότι το 2023, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, 180 Μεξικανοί πέθαναν από υπερβολική δόση Fentanyl, αριθμός ο οποίος αντιστοιχούσε στο 4% των συνολικών θανάτων από ναρκωτικά. Η Σένιμαουμ έχει διατελέσει δήμαρχος της Πόλης του Μεξικού

Κοινωνία

Οφέλη και βάρη για τους ασφαλισμένους του ΕΟΠΥΥ

Δωρεάν αλλά δυσκολότερη πρόσβαση στις ιδιωτικές κλινικές και επιπλέον οικονομική συμμετοχή σε φυσικοθεραπείες και κέντρα αποκατάστασης (ειδικά για τους ηλικιωμένους) οι ασφαλισμένοι σύμφωνα με τον νέο Ενιαίο Κανονισμό Παροχών Υγείας (ΕΚΠΥ) του ΕΟΠΥΥ, τις προβλέψεις του οποίου παρουσιάζει σήμερα «Το Βήμα». Στα θετικά του νέου Κανονισμού, από την άλλη πλευρά, προσημαίνονται νέες παροχές σε ασθενείς που κάνουν αιμοκάθαρση και η διάθεση επιπλέον δωρεάν Μονάδων Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) από τους ιδιώτες. Όπως αναφέρουν δε οι πληροφορίες του «Βήματος», ο Κανονισμός, που έχει εγκριθεί ήδη από το ΔΣ του Οργανισμού, έχει παραδοθεί στον υπουργό Υγείας **Αδωνη Γεωργιάδη**, ο οποίος θα λάβει την τελική απόφαση επί των διατάξεών του.

Από τις προβλέψεις του νέου Κανονισμού διαπιστώνονται μεν οφέλη για τους ασφαλισμένους, όμως υπάρχουν και επιλογές του υπουργείου Υγείας οι οποίες τους επιβαρύνουν. Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί το γεγονός ότι περιορίζεται ο αριθμός των δωρεάν κλινών του ιδιωτικού τομέα που αποζημιώνονται 100% από τον ΕΟΠΥΥ, αυξάνεται η συμμετοχή των ασφαλισμένων στο 15% από 10% στις φυσικοθεραπείες, ενώ και στα κέντρα αποκατάστασης μναιεί συμμετοχή 15%, κάτι που στο παρελθόν δεν υπήρχε. Μάλιστα σχετικά με το τελευταίο, η επιβάρυνση των πολιτών μοιάζει παράλογη, καθώς οι υπηρεσίες αποκατάστασης δεν προσφέρονται σχεδόν καθόλου από τον δημόσιο τομέα.

Να αναφέρουμε εδώ ότι ένα μέρος των επιβαρύνσεων που έχουν ετησίως οι ιδιωτικές κλινικές, τα ιδιωτικά κέντρα αποκατάστασης και τα διαγνωστικά κέντρα από το clawback (υποχρεωτικές επιστροφές χρημάτων των παρόχων υγείας προς τον ΕΟΠΥΥ) φαίνεται ότι θα κληθούν να τα πληρώσουν οι ασφαλισμένοι. Το ποσό αυτό κάθε χρόνο αντιστοιχεί σε εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ, ενώ πλέον το υπουργείο Υγείας αποφάσισε αφενός την αύξηση των τιμών για διαγνωστικές εξετάσεις, αφετέρου την αύξηση των επιβαρύνσεων για νοσηλεία σε ιδιωτική κλινική.

Υπενθυμίζεται ότι ήδη από την 1η Φεβρουαρίου τέθηκαν σε ισχύ οι νέες αυξημένες τιμές των διαγνωστικών εξετάσεων, που καθορίστηκαν με πρόσφατη Υπουργική Απόφαση. Πρόκειται για μια αύξηση της τάξης του 30%, η οποία θα καλυφθεί από την αντίστοιχη αύξηση της συμμετοχής των ασφαλισμένων του Εθνι-

Τι προβλέπει ο νέος Ενιαίος Κανονισμός Παροχών Υγείας – Περιορίζεται ο αριθμός των δωρεάν κλινών του ιδιωτικού τομέα που αποζημιώνονται 100%, αυξάνεται η συμμετοχή των ασφαλισμένων στο 15% για τις φυσικοθεραπείες, ενώ και στα κέντρα αποκατάστασης μπαίνει συμμετοχή 15%

Του Γιώργου Σακκά

κού Οργανισμού Παροχών Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ), που διαμορφώνεται σε ποσοστό 4,5% επί της αρχικής τιμής.

Σε πρώτη φάση, οι ανατιμήσεις αφορούν μόνο τις μικροβιολογικές εξετάσεις, όπως αίτημα των φορέων είναι να επεκταθούν και σε άλλες κατηγορίες.

Τι θα κερδίσουν οι ασφαλισμένοι

Σύμφωνα με πληροφορίες του «Βήματος», διαπιστώνεται και μια σειρά από οφέλη από τη νέα τροποποίηση του Κανονισμού. Ειδικότερα προβλέπεται:

- Η πλήρης κάλυψη σε συμβεβλημένες ιδιωτικές κλινικές χωρίς καμία συμμετοχή του ασφαλισμένου εξειδικευμένων νοσηλείων που δεν πραγματοποιούνται σε δημόσια νοσοκομεία της χώρας. Οι ασφαλισμένοι σε αυτές τις περιπτώσεις θα μπορούν να μεταβαίνουν στο εξωτερικό αν θέλουν, ωστόσο, εφόσον το επιθυμούν, μπορούν να τις πραγματοποιήσουν στην Ελλάδα και ο ΕΟΠΥΥ θα καλύπτει τη νοσηλεία στην ιδιωτική

κλινική, συμπεριλαμβανομένων και των ιατρικών αμοιβών μετά από σχετική γνωμοδότηση του Ανώτατου Υγειονομικού Συμβουλίου.

- Η πλήρης κάλυψη επειγόντων περιπτώσεων κρίσεων για την υγεία των ασφαλισμένων (π.χ. επειγούσα θρομβολυτική) σε ιδιωτικές κλινικές, που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν σε δημόσιο νοσοκομείο στην εφημερία. Σε αυτές τις περιπτώσεις ο ΕΟΠΥΥ θα καταβάλλει και τις ιατρικές αμοιβές.

- Η μη καταβολή συμμετοχής από τους ασφαλισμένους για τη διενέργεια ιατρικών πράξεων συμβατικής ακτινοθεραπείας.

- Η μη καταβολή συμμετοχής από τους ασφαλισμένους για τη διενέργεια ιατρικών πράξεων στερεοτακτικής ακτινοχειρουργικής - ακτινοθεραπείας. Σε αυτές τις περιπτώσεις η αποζημίωση του ΕΟΠΥΥ περιλαμβάνει και τις ιατρικές αμοιβές.

- Κάλυψη εξόδων μετακίνησης ασθενών για την αντιμετώπιση θεμάτων υγείας που δεν αντιμετωπίζονται στον τόπο κατοικίας τους, τόσο της νησιωτικής Ελλάδας όσο και της ηπειρωτικής. Για παράδειγμα, ασθενείς που μετακινούνται πάνω από 100 χιλιόμετρα για να διενεργήσουν χημειοθεραπείες κλπ. θα αποζημιώνονται από τον Οργανισμό με το κόστος μετακίνησης τους.

- Αποζημίωση όλων των ημερών χρήσης αποκλειστικής νοσηλεύτριας κατά τη διάρκεια νοσηλείας σε κρατικά νοσοκομεία για ΑμεΑ με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω.
- Κατάργηση της θεώρησης από ελεγκτή ιατρό των γνωματεύσεων του Κανονισμού Παροχών Υγείας με στόχο να μειωθούν η γραφειοκρατία και η ταλαιπωρία των ασφαλισμένων καθώς δεν θα απαιτείται πλέον ελεγκτής να τις σφραγίσει.

- Αύξηση των οδοιπορικών των αιμοκαθαριζόμενων και θαλασσοαμικών λόγω αύξησης του κόστους μετακίνησης κατά 11%.

- Απλοποίηση του τρόπου λήψης ειδικής αγωγής για παιδιά με βαριές αναπηρίες. Δεν θα απαιτείται πλέον η προέγκριση των γνω-

ματεύσεων ειδικών θεραπειών σε παιδιά με χρόνιες και βαριές αναπηρίες που προέρχονται από συγγενείς παθήσεις, π.χ. εγκεφαλική παράλυση, σπάνια σύνδρομα κλπ.

Νέα σύμβαση με τις ιδιωτικές κλινικές

Με την ολοκλήρωση της υπογραφής του νέου Κανονισμού από τον υπουργό Υγείας, προχωρά και η νέα σύμβαση του ΕΟΠΥΥ με τις ιδιωτικές κλινικές, η οποία προέκυψε μετά από διαπραγμάτευση μεταξύ των δύο πλευρών. Πρόκειται ουσιαστικά για την πρώτη σύμβαση καθώς η μέχρι τώρα συνεργασία ΕΟΠΥΥ - ιδιωτικών κλινικών βασιζόταν σε μια συμφωνία του 2015 που τυπικά δεν ήταν σε ισχύ, αλλά λάμβανε συνεχώς παρατάσεις.

Με βάση τη νέα σύμβαση λοιπόν:

- Εξασφαλίζεται ότι ο Οργανισμός δεσμεύει το 25% των κλινών της κάθε κλινικής ανεξαρτήτως θέσης. Ακόμη και αν η κλινική δεν διαθέτει Γ' θέση νοσηλείας, είναι υποχρεωμένη να διαθέσει το 25% των κλινών της στην αμέσως επόμενη θέση. Εδώ να αναφέρουμε βέβαια ότι η προηγούμενη συμφωνία προέβλεπε τη δέσμευση του 100% μόνο της Γ' θέσης.
- Η νοσηλεία των ασφαλισμένων σε αυτές τις κλινικές, τις κλινικές ΕΟΠΥΥ, θα πραγματοποιείται χωρίς πρόσθετες χρεώσεις, ενώ οι ασφαλισμένοι καταβάλλουν μόνο την καθορισμένη από τον Κανονισμό συμμετοχή τους.

Ακόμη οι ασφαλισμένοι θα έχουν μпенδική συμμετοχή για χρήση κλινικής ΜΕΘ, ενώ σε περίπτωση ανάγκης νοσηλείας ασφαλισμένων σε απομόνωση σύμφωνα με τα πρωτόκολλα του ΕΟΔΥ, ενόσω νοσηλεύονται, δεν καταβάλλουν πρόσθετες χρεώσεις πέραν των οριζόμενων στον ΕΚΠΥ.

Τέλος, στη σύμβαση υπάρχει ειδικό άρθρο για τα δικαιώματα των ασφαλισμένων και τις υποχρεώσεις της κλινικής προς αυτούς που αναφέρει ότι η κλινική υποχρεούται να ενημερώνει σε τακτά χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια της νοσηλείας για το ύψος των μέχρι τότε χρεώσεων, στις αποδείξεις παροχής υπηρεσιών που θα εκδίδονται από την κλινική θα καταγράφεται η συμμετοχή του ΕΟΠΥΥ και εκείνη του ασφαλισμένου και διακριτά τυχόν επιπλέον χρεώσεις της νοσηλείας.

15%

θα είναι στο εξής η συμμετοχή των ασθενών για φυσικοθεραπείες αλλά και για τη νοσηλεία σε κέντρα αποκατάστασης

11%

αύξηση θα λάβουν για τα οδοιπορικά τους αιμοκαθαριζόμενοι και θαλασσοαμικοί ασθενείς λόγω αύξησης του κόστους μετακίνησης

109

θα είναι οι διαθέσιμες κλινικές ΜΕΘ από τον ιδιωτικό τομέα για δωρεάν εξυπηρέτηση των ασφαλισμένων του ΕΟΠΥΥ

25%

των κλινών τους θα είναι υποχρεωμένοι να διαθέτουν στον ΕΟΠΥΥ οι ιδιωτικές κλινικές με βάση τη νέα σύμβαση

